

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 130, ЧИСЛО 38, П'ЯТНИЦЯ, 22 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ

1893

Vol. 130, No. 38, FRIDAY, SEPTEMBER 22, 2023

\$2.00

„Рамштайн-15“: допомога триватиме

15-те засідання Контактної групи з питань оборони України відбулося на базі ВПС США „Рамштайн“ у німецькій землі Райнланд-Пфальц. Міністер оборони України Рустем Умеров вперше брав участь у зустрічі. Міністер оборони США Ллойд Остін заявив, що контрнаступ Збройних сил України продовжується, що українські захисники проривають міцно укріплені рубежі ворога і пообіцяв їм „життєво важливу“ допомогу. Було проведено продуктивні зустрічі та зроблено кілька нових оголошень про підтримку з боку партнерів України з різних країн.

Підсумки зустрічі: американські танки прибудуть в Україну та доєднаються до танків „Leopard“.

(Закінчення на стор. 6)

ХРОНІКА ВІЙНИ

ЗСУ продовжують наступ

Російські війська продовжують спроби атакувати Мар'їнку, однак успіху не мають. За минулу добу Сили оборони знищили 293 окупанти, 47 одиниць техніки та чотири склади боєприпасів, уразили штаб російських загарбників поблизу тимчасово захопленого Мелітополя.

На Мелітопольському напрямку ворог вів безуспішні наступальні дії в районі Роботиного, намагаючись відновити втрачені позиції. Загарбники отримали жорстку відсіч, ЗСУ продовжують наступальну операцію.

У тимчасово окупованому Севастополі росіяни вивозять особовий склад Чорноморської флотії з Морського порту міста. Це відбувається після останніх вдалих атак українських військових.

Вночі 19 вересня сили протиповітряної оборони збили 27 із 30 ворожих ударних безпілотників типу Shahed-136/131, а також балістичну ракету „Іскандер-М“.

У Львові, Кривому Розі, Херсоні, Куп'янську на Харківщині були влучання у цивільні об'єкти, загинули люди. В Україні за час повномасштабного вторгнення Росії зруйновано 220 бібліотек та знищено 187 млн примірників книжкового фонду.

Укрінформ

Президент України розпочав візиту до США

Президент України Володимир Зеленський і перша леді Олена Зеленська 19 вересня розпочали візиту до США для участі в заходах 78-ї сесії Генеральної асамблеї ООН в Нью-Йорку 17-21 вересня. Ця візита відбувається в той час, коли Конгрес розглядає запит Білого дому про додаткову допомогу Україні.

З летовища В. Зеленський відбудув в Університетську лікарню Стейтен-Айленду для зустрічі з важкопораненими українськими військовослужбовцями, які проходять тут лікування та реабілітацію. В. Зеленський поспілкувався з військовослужбовцями та побажав їм одужання, нагородив захисників орденами „За мужність“ III ступеня. Крім того, орденом „За заслуги“ III ступеня нагороджені фізіотерапевт клініки Ребекка Гонзалез, президент і генеральний директор корпорації „Northwell Health“ Майкл Долінг, старший фізіотерапевт клініки Пітер Леоне. Протезування та реабілітація українських воїнів здійснюються за підтримки неприбуткової організації „Kind Deeds“. В. Зеленський вручив відзнаку „Золоте серце“ президенто-

Президент України Володимир Зеленський і перша леді Олена Зеленська прибули до США. (Фото: Офіційне інтернет-представництво Президента України)

ві й засновникові „Kind Deeds“ Олександру Рубцову.

21 вересня В. Зеленський у Вашингтоні має зустрітися з президентом США Джо Байденом. Заплановані переговори з лідерами палат і партій Конгресу, військовим керівництвом,

представниками американського бізнесу, журналістами, громадою, виступи в залі Генасамблеї, на засіданні Ради безпеки ООН, а також двосторонні та багатосторонні контакти

(Закінчення на стор. 10)

За воєнні злочини має бути покарання

Виступ Президента Володимира Зеленського під час загальних дебатів Генеральної асамблеї ООН 19 вересня 2023 року

Дуже дякую! Я вітаю всіх, хто підтримує спільні зусилля! І я обіцяю: якщо будемо по-справжньому об'єднані, ми зможемо гарантувати справедливий мир для всіх народів. Ба більше, єдність може запобігти війнам.

Пані та панове! Пане Генеральний секретарю! Колеги-лідери!

Цей зал бачив багато воєн, але не був активним захисником від агресії. У багатьох випадках тут найголоснішим був страх війни, останньої війни – війни, після якої ніхто більше не збереться в залі Генеральної асамблеї.

Третя світова війна розглядалася як ядерна війна. Конфлікт між державами, що веде до застосування ядерної зброї. Інші війни здавалися не такими страшними порівняно із загрозою застосування так званих великими державами своїх арсеналів ядерної зброї.

Отже, ХХ століття навчило світ утримуватися від використання

зброї масового знищення: не розгортати, не поширювати, не погрожувати їй не випробовувати, а сприяти повному ядерному роззброєнню. Відверто кажучи, це хороша стратегія. Але це не має бути єдиною стратегією захисту світу від цієї останньої війни.

Україна віддала свій третій за величиною ядерний арсенал. Тоді світ вирішив, що Росія має стати хранителем цієї сили. Але історія демонструє, що саме Росія найбільше заслугувала на ядерне роззброєння ще в 1990-их роках. І Росія заслуговує на це зараз – терористи не мають права володіти ядерною зброєю. Не мають права!

Але насправді не ядерна зброя зараз найстрашніша.

Поки ядерна зброя не застосовується, масове знищення набирає обертів. Агресор перетворює на зброю багато інших речей, і ці речі використовуються не лише проти нашої країни, а й проти всіх вас.

Колеги-лідери!

Існує багато конвенцій, які обмежують озброєння, але не існує реальних обмежень на перетворення на зброю. Дозвольте навести приклад. Продовольство. З початком повномасштабної війни українські порти на Чорному та Азовському морях заблоковані Росією. Зараз наші порти на Дунаї залишаються мішенню для ракет і безпілотників. І це очевидна спроба Росії використати дефіцит продовольства на світовому ринку як зброю в обмін на визнання деяких, якщо не всіх, захоплених нею територій.

Росія використовує ціни на продовольство як зброю. Це впливає на території від атлантичного узбережжя Африки до Південно-Східної Азії. Таким є масштаб загрози.

Я хотів би подякувати тим лідерам, які підтримали нашу Чорноморську зернову ініціативу та програму

(Закінчення на стор. 14)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Звільнено всіх заступників міністра оборони

КИЇВ. – Відповідно до рішення уряду, з посади звільнено всіх заступників Міністра оборони (в тому числі й Ганну Маляр), а також державного секретаря Міноборони України. Зокрема, були звільнені Гаврилов Володимир, Замлинський Ростислав, Маляр Ганна, Шарапов Денис, Шевченко Андрій, Дейнега Віталій, а також Ващенко Костянтин з посади державного секретаря Міністерства оборони України. (Радіо Свобода)

■ Смерть колишнього голови ОВА

ХЕРСОН. – Колишнього голову обласної державної адміністрації Геннадія Лагута 16 вересня знайшли мертвим біля гаражів у Солом'янському районі Києва. Правоохоронці відкрили кримінальну справу щодо його можливого самогубства. Г. Лагута очолював Херсонську обласну державну адміністрацію з жовтня 2021 року до липня 2022 року. Президент Володимир Зеленський звільнив його 9 липня 2022 року. У лютому 2023 року СБУ оголосила Г. Лагуті підозру за двома статтями – шахрайство і підроблення документів. (Радіо Свобода)

■ Вбитий полковник Кондрашкін

КИЇВ. – На війні в Україні загинув командувач 31-ої десантно-штурмової бригади російських Збройних сил полковник Андрій Кондрашкін. Про це повідомив командир батальйону „Восток“ Олександр Ходаковський, який у складі угруповання „ДНР“ воює проти України з 2014 року. А. Кондрашкін брав участь у війні в Чечні. За даними українського журналіста Юрія Бутусова, бригада, якою командував Кондрашкін, брала участь у всіх найбільших битвах війни, починаючи з десанту до аеропорту Гостомель. (Радіо Свобода)

■ Розпізнали чотирьох російських убивць

КИЇВ. – Українські правоохоронці ідентифікували чотирьох російських військовослужбовців, які під час окупації вбили охоронця одного із супермаркетів у Бучі. Йдеться про двох командирів, заряджаючого самохідних артилерійських гармат і старшого розвідника-далекомірника першої самохідної артилерійської батареї у складі 76-ої десантно-штурмової дивізії Росії. 27 лютого 2022 року під час руху колони російських військ по Бучі старший офіцер самохідної батареї наказав своїх підлеглим ідентифікувати всіх, хто був одягнений у чорний одяг, як ворогів. Російські військові помітили у Бучі чоловіка, який був одягнений в службовий одяг чорного кольору з позначенням „Охорона Новус“. За даними правоохоронців, охоронець не мав зброї та не становив жодної загрози для окупантів. Проте, виконуючи злочинний наказ командира, вони відкрили вогонь із автоматів по цивільному. Крім того, наприкінці липня СБУ ідентифікувала 11 російських терористів, які в Бучі розстрілювали автомобілі з цивільними. Вони всі заочно отримали повідомлення про підозру у порушенні законів війни, поєднаному з умисним вбивством. (УНІАН)

■ Скандал через пісні Цоя

ЛЬВІВ. – Державне бюро розслідувань (ДБР) зобов'язало розпочати кримінальне провадження, головним фігурантом якого є народний депутат Наталія Піпа, котра зробила зауваження вуличному виконавцеві пісень Віктора Цоя у Львові. Відповідне рішення ухвалив Печерський районний суд Києва за заявою Олексія Арестовича, який оголосив, що має намір „привчати любителів сіяти ворожнечу серед українців“. На початку літа у Львові стався конфлікт між народним депутатом від партії „Голос“ Н. Піпою та підлітком з Одеси, який виконував пісні В. Цоя. У Державному агентстві України з питань мистецтва і художньої освіти пояснили, що творчість радянського рок-музиканта В. Цоя не підлягає забороні. Він помер за рік до розпаду СРСР і громадянином Росії не був. (УНІАН)

Деклярації знову відкриті

КИЇВ. – Верховна Рада підтримала пропозиції Президента Володимира Зеленського до закону про відновлення е-декларування з відкритими реєстрами під час воєнного стану в Україні. За таке рішення проголосував 341 парламентарій.

Відтак під час дії воєнного стану до його припинення або скасування Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) має забезпечити відкритий цілодобовий доступ до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не пізніше 60 днів з дня набрання чинності цим документом.

Водночас із відкритого доступу вилучаються декларації, які подані військовослужбовцями Збройних сил України, прикордонниками, працівниками Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, представниками Управління державної охорони, поліцейськими, які залучені до ведення бойових дій, учасниками миротворчих місій, пораненими, полоненими, громадянами, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, у тому числі, якщо відповідні декларації були подані до початку проходження військової служ-

би, призначення на посади.

НАЗК має вилучати декларації вищезазначених категорій громадян із відкритого доступу на підставі письмового подання керівника або заступника керівника державного органу, в якому проходить службу суб'єкт декларування.

Верховна Рада 5 вересня ухвалила закон про відновлення електронного декларування під час воєнного стану. В ухваленій редакції документа є норма, яка передбачає залишити реєстр декларацій закритим ще на один рік з можливістю для декларантів добровільно подати заяву щодо персонального відкриття декларації впродовж року.

Ця норма викликала суспільне невдоволення. Петиція до Президента В. Зеленського із закликом накласти вето на ухвалений закон про відновлення е-декларування та повернути його до парламенту з вимогою відкрити реєстр майнових декларацій чиновників набрала необхідну для розгляду кількість підписів у рекордно короткий термін. 12 вересня В. Зеленський ветовав цей закон і вніс до Верховної Ради пропозиції до ухвалення документа.

Укрінформ

Розпочато розгляд справи щодо геноциду

ГАГА. – У Міжнародному суді ООН у Газі з 18 до 27 вересня відбудуться попередні слухання за позовом України до Росії у зв'язку з порушенням міжнародної Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього – у зв'язку з російським широкомасштабним вторгненням в Україну.

Україна подала позов 27 лютого 2022 року, через три дні після початку російського військового вторгнення. Суд раніше ухвалив, що до позову України мають право приєднатися 32 країни – це майже всі європейські держави, а також Канада, Австралія та Нова Зеландія. Сполученим Штатам суд відмовив із формальної причини. Під час попередніх слухань російська сторона, як очікується, доводитиме невідповідність справи Міжнародному суду ООН. Українська сторона вважає, що дії Росії проти України мають ознаки геноциду. Як один із доказів наводиться насильницьке вивезення

дітей з України – за підозрою в причетності до нього ордер на арешт Володимира Путіна раніше видав Міжнародний кримінальний суд у Гаазі. Серед висунутих цим судом звинувачень ознак геноциду немає. Якщо суд ООН ухвалить рішення про підсудність справи, то слухання по суті, як очікується, можуть відбутися не раніше, ніж наступного року і можуть затягнутися на роки. Міжнародний суд ООН розміщується в Палаці миру (Нідерланди) і вирішує відповідно до міжнародного права юридичні суперечки між державами. Росія загалом визнає його юрисдикцію, але заперечує її в окремих справах. Цей суд не слід плутати з Міжнародним кримінальним судом (МКС), який також працює в Газі, але не є органом ООН і не визнається Росією. Саме МКС видав ордер на арешт Путіна.

Радіо Свобода

Шуфрича узяли під варту

КИЇВ. – Печерський районний суд столиці обрав запобіжний захід голові Комітету Верховної Ради з питань свободи слова Несторові Шуфричу, якому повідомили про підозру у державній зраді, у вигляді тримання під вартою до 13 листопада включно.

Відповідне рішення оголосив слідчий суддя Сергій Вовк за підсумком закритого судового засідання. Н.Шуфрича узяли під варту в залі суду.

Протягом п'яти днів із дня проголошення ухвали може бути оскаржена в Київському апеляційному суді.

Як свідчать матеріали розслідування, Н.Шуфрич тісно співпрацював і виконував завдання колишнього секретаря Ради національної безпеки і оборони Володимира Сівковича, агента російської ФСБ, завдання якого – координація російської агентури в Україні.

20 вересня Верховна Рада зняла Н. Шуфрича з посади голови комітету з питань свободи слова. „За“ проголосували 258 нардепів. При цьому Н. Шуфрич надалі залишається одним з трьох членів цього комітету.

Укрінформ

Запровадили санкції на в'їзд авт з Росії

КИЇВ. – Під час перетину кордону з Європейським союзом у громадян Росії можуть конфіскувати авта, телефони, іншу техніку та цінні речі. Такі правила набули чинності після продовження санкцій ЄС проти Росії у липні цього року.

У документі зазначено, що якщо росіяни в'їжджають на власному автотранспорті, то за нормативами ЄС це вважатиметься нелегальним імпортом. Відповідно, такий транспорт можуть конфіскувати незалежно від того, з якими цілями і на який термін він ввозиться.

Заборона також поширюється на ввезення причепів і напівпричепів для перевезення будь-яких

На кордоні Фінляндії

(Закінчення на стор. 17)

Акція пам'яті Георгія Гонгадзе

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 16 вересня у Іллінському сквері відбулась акція пам'яті Георгія Гонгадзе і всіх вбитих українських журналістів, приурочена до 23-их роковин вбивства українського журналіста 17 вересня 2000 року режимом авторитарного президента Кучми. Акцію підготувала організація „Премія імені Георгія Гонгадзе“ у партнерстві з Центром прав людини ZMINA та Інститутом масової інформації. Серед учасників акції – Мирослава Барчук – журналістка, лавреатка Премії Гонгадзе-2021, Катерина Дячук – експертка Інституту масової інформації, Стас Козлюк – журналіст, Тетяна Печончик – голова правління Центру прав людини ZMINA, Тетяна Терен – виконавча директорка Українського ПЕН, Михайло Ткач – журналіст-розслідувач, кореспондент видання „Українська правда“, Ольга Снігарчук – журналістка, телеведуча, ведуча подкасту „Тут-і-тепер: Історія журналістів на війні“.

Учасники акції, журналісти й правозахисники

Учасники акції пам'яті Георгія Гонгадзе

згадали про внесок Г. Гонгадзе у боротьбу проти агресивної зовнішньої політики Росії, про злочини та утиски проти журналістів, які окупаційна російська влада вчиняє в окупованому Криму та на інших тимчасово непідконтрольних Україні територіях. Під час акції відбулось відкриття фотовиставки „The War Is Not Over Yet“ про злочини Росії проти медіа та журналістів в Україні після 24 лютого 2022 року.

Український фестиваль у столиці

Посол Оксана Маркарова з учасниками Вашингтонського українського фестивалю. (Фото: Посольство України в США)

ВАШІНГТОН. – Представники Посольства в США, зокрема Посол Оксана Маркарова долучилися до 20-го Вашингтонського українського фестивалю – щорічного заходу, який збирає українців з американської столиці на території Українського православного собору Святого Андрія в Сілвер Спрінг,

округ Колумбія.

У вітальному слові О. Маркарова висловила вдячність американському народу та уряду і наголосила на важливості збереження та плекання української культури, традицій і мови, особливо зараз, коли вороги намагаються їх знищити.

Представник сенатора Кардіна Кевін Мак та представник губернатора штату Меріленд, заступник Державного секретаря Майкл Лор також звернулися до присутніх і підтвердили свою незмінну підтримку України та українського народу.

Програма фестивалю включала концерт за участю українських танцювальних колективів і виконавців зі США та Канади, а також спеціальних гостей з України – Олега Скрипки та Наталії Валевської. Частину виручених коштів буде спрямовано на гуманітарну допомогу для України. Посольство подякувало чудовій українській громаді, а особливо о. Степану Стельяку та його дружині за збереження та поширення українських традицій, кухні, культури та цінностей у США.

Укрінформ

У Росії палають пожежі

Нижче вміщено кілька повідомлень про щоденні пожежі в містах Росії. Аналітики стверджують, що пожежі чинять диверсанти і місцеві партизани.

- Брянськ. Спалахнув військовий госпіталь окупантів.
- Санкт-Петербург. Велика пожежа на території нафтобази „Ручаї“.
- Санкт-Петербург. Горить „Іринівський автоцентр“.
- Пожежа на території Дмитріївського хемічного заводу в Івановській області.

Пожежа в „Москва-Сіті“.

У Підмосков'ї горить торговий центр „МегаХімкі“.

Твер. Пожежа на території Центрального науково-дослідницького інституту повітряно-космічних сил Росії.

- Белгород. Пожежна нафтобази.
- У місті Люберці Московської області загорівся цех із утилізації пластику та гуми.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Дрон підбив російський ракетний корабель

Український морський дрон у четвер, 14 вересня, підбив російський ракетний корабель „Самум“ недалеко від входу у Севастопольську бухту. Дрон влучив у задню праву частину судна, завдавши значних пошкоджень, через що корабель втратив хід. Для цієї атаки СБУ використала експериментальний зразок морського дрону, який здатен працювати в шторм, ховаючись від виявлення за високими хвилями. Під час спецоперації висота хвиль сягала 2 метри. (Українська правда)

■ Після вбивства поліцейським

ДНІПРО. – 23-річній жінці, яка була в автомобілі чоловіка, застреленого патрульним 29 серпня у Дніпрі, обрали запобіжний захід у вигляді нічного домашнього арешту. Відповідне рішення сьогодні ухвалив Бабушкінський районний суд Дніпра. Суд відхилив прохання жінки відпустити її під особисте зобов'язання. 29 серпня у Дніпрі патрульні через порушення правил дорожнього руху зупинили автомобіль Jaguar. У ньому перебували 38-річний Джумбері Сілогава, жінка та двоє дітей. Між поліцейськими та тими, хто був в авто, виник конфлікт. Чоловік ображав патрульну, вдарив її, а потім накинувся на правоохоронця. У цей час жінка, яка була з ним в авті, тримала поліцейську, щоб та не пішла на допомогу колезі. Поліцейський вистрілив у чоловіка, той помер на місці події. Жінкою, яка була у салоні автівки, є 23-річна Тетяна Патинка із селища Петриківка Дніпропетровської області. Її називають коханкою загиблого. 12 вересня жінці повідомили про підозру за опір поліцейському. Патрульному обрано запобіжний захід у вигляді цілодобового домашнього арешту на 60 діб. (УНІАН)

■ Українці не повернуться

КИЇВ. – Соціальний і військовий психолог Олег Покальчук вважає, що більша частина українців, які виїхали за кордон через війну, там і залишиться і стане діаспорою. У цьому контексті він нагадав, що подібні історії траплялися в східноєвропейських країнах, коли їх прийняли в Євросоюз, і мільйони людей поїхали на роботу до інших країн і там залишилися. Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн у своєму щорічному зверненні до Європарляменту 13 вересня зазначила, що від початку повномасштабного вторгнення РФ притулок у ЕС знайшли 4 млн українців, і поінформувала, що Єврокомісія запропонує продовжити тимчасовий захист на українців у ЕС. (Укрінформ)

■ Виїхали паломники-хасиди

УМАНЬ, Черкаська область. – Завершилося святкування юдейського Нового року Рош га-Шана. Паломники-хасиди почали виїжджати з міста. Свято минуло без суттєвих порушень. Для зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій у місцях масового скупчення паломників здійснювалось цілодобове чергування 7 постів ДСНС, з яких чотири пожежно-рятувальні, два водолазно-рятувальні та пост радіаційної і хемічної обстановки. Додатково були залучені піші дозори, пересувний пункт управління та кінологічний розрахунок. До Умані на свято Рош га-Шана прибули 35 тис. хасидів. (Укрінформ)

■ Прозвучала молитва за журналістів

КИЇВ. – У храмі Святого Миколи Набережного, де похований Георгій Гонгадзе, відбулося поминальне богослужіння за медійниками, які загинули внаслідок повномасштабного вторгнення РФ. На сьогодні 72 медійники загинули за час повномасштабного вторгнення. Під час панахиди пролунали імена медійників, які загинули під час виконання професійних обов'язків або від рук окупантів, а також тих, хто віддав своє життя у лавах Збройних сил. Також згадали іноземних журналістів. (Укрінформ)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Єврейські провідники в обороні пам'ятника

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Єврейські провідники в Україні написали листа 9 вересня до провідників єврейської громади у Філядельфії у справі великого хреста-пам'ятника воякам Дивізії „Галичина“, який був здвигнений в 1990-их роках на місцевому українському католицькому цвинтарі св. Марії. Газета „Філядельфія Інквайрер“ надрукувала 3 вересня на першій сторінці велику статтю, покликаючи на єврейські джерела, що це „пам'ятник нацистським колаборантам“ та очорнюючи дивізію, цвинтар і нашу громаду. Архієпископ Митрополит Української католицької архієпархії Борис Гудзяк 12 вересня наказав тимчасово закрити пам'ятник. Лист, який був оприлюднений 15 вересня бостонською католицькою газетою „The Pilot“, написала київська спілка Ваад, яка включає 265 українських єврейських громад та організацій. Він був адресований голові Єврейської федерації околиці Філядельфії Майкелові Балабанові та директорові Єврейської ради громадських відносин при Єврейській федерації Джейсонові Гольцманові. Ваад є найбільшою єврейською організацією в Україні. Копії листа вислали до архієпархії, Ліги проти знеславлення у Філядельфії та Американському єврейському комітетові Філядельфії /Південного Нью-Джерсі. Листа підписали співпрезидент Вааду Йосиф Зісельс і віце-президенти Леонід Фінберґ та Анатолій Подольський. У 1980-их роках три окремі офіційні комісії в Канаді, Австралії та Британії не знайшли жодного доказу участі дивізійників у військових злочинах. У своєму листі провідники Вааду написали, що Архієпископ Б. Гудзяк є „без ніякого сумніву одним з головних творців міжконфесійного та міжетнічного миру в Україні“. Вони підкреслили, що пам'ятник „не має жодних емблем СС“, і що „герб з левом і трьома зірками не має жодного відношення до СС чи нацизму“, бо „це є територіальний символ Галичини, Західньої Української Народної Республіки й міста Львова“. У 1945 році дивізія була перейменована як 1-ша дивізія Української Національної Армії. Провідники Вааду особливо звернули увагу на висновки Комісії розслідування військових злочинців у Канаді, яка звітувала, що „ані Українська Національна Армія, ані Дивізія „Галичина“ не брали участі в Голокості як військові формації“. Провідники Вааду додали, що „деякі матеріали, згадані в опублікованих статтях, не мають жодного наукового підґрунтя, а радше нагадують фальсифікації КГБ“. („The Pilot“)

■ Заклик Німеччині скріпити оборону

ЕСЕН, Німеччина. – Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг в інтерв'ю 17 вересня з місцевими ЗМІ закликав Німеччину збільшити свої видатки на оборону. Він пригадав, як під час Холодної війни, витрати на оборону становили 3-4 відс. економічного випуску. Коротко після нападу Росії на Україну канцлер Олаф Шольц обіцяв 100 млрд євро (106.7 млрд дол.) з минулорічного бюджету на військові видатки і 2 відс. ВВП на оборону країни. У червні О. Шольц знову сказав Бундестагові (парламентові), що уряд плянує видати 2 відс. ВВП на оборону в 2024 році. Німеччина надає військову допомогу Україні обладнанням і зброєю. Є. Столтенберг сказав, що не буде швидкого кінця війни в Україні. „Ми мусимо усвідомити: якщо Президент Зеленський та українці перестануть боротися, їхня країна перестане існувати. Якщо Президент Путін і Росія складуть свою зброю, ми матимемо мир“, – він сказав. Генсек додав, що „немає сумніву, що Україна евентуально буде в НАТО“. („Deutsche Welle“)

■ Вдова Пригожина змінила прізвище

Вдова загиблого Євгена Пригожина 15 вересня повернула дівоче прізвище. Тепер її звуть Любов Кряжова. Вона є співвласницею зареєстрованих у Петербурзі компаній: „Магазин купців Єлисеєвих“, „Альфа“, „Музей шоколаду“, „Каскад“ та „АГАТ-А“. („Новая газета“)

Ворог знову намагається посіяти розбрат між нашими громадами

Звернення колишніх радянських політв'язнів до єврейської та української громад Філядельфії

До нас надходять тривожні новини про непорозуміння між вашими громадами навколо пам'ятника 1-й Українській дивізії Української національної армії на католицькому цвинтарі поблизу Філядельфії. Ця суперечка стає дедалі гострішою, а її учасники все більш неспокійними. Це викликає у нас ще більше тривоги.

Ми, хто підписує це звернення, є учасниками руху опору в Україні в 1960-1980 роках, і через свою ненасильницьку правозахисну діяльність ми відбували довгострокові покарання в радянських тюрмах і таборах ГУЛагу. Для нас це місце (сумнозвісний архіпелаг) стало символом не лише страждань, але й переосмислення нашої історії. Саме в ГУЛагу євреї та українці усвідомили те, що чудово сформулював єврейський політв'язень Ар'є Вудка:

„Ми бачили, як адміністрація табору намагалася посіяти розбрат між людьми різних національностей, і розуміли, що ми всі в однаковій ситуації, і у нас один ворог. Тому наша позиція була подолати цей розбрат, який вони сіяли, і діяти разом, допомагати один одному. Не лише особисто, а й між громадами“.

Після звільнення ми стали активними ініціаторами міжнародного діалогу, результатом якого стало кілька українсько-єврейських конференцій у Києві та Єрусалимі, і ми пишаємося їх вагомими результатами. Здавалося, ми досягли головного: наш народ, маючи іншу пам'ять про історію, пере-

став дивитися на темряву в кожному з нас. І тоді, за словами Бена Баруха, сталося диво: ми поглянули на світло, яке є в нас, і зрозуміли, що ми вільні.

Тому ми не можемо зрозуміти, чому сьогодні у вашому місті спалахнули суперечки, які давно мали б залишитися в минулому. Для нас це певна ознака того, що той самий ворог активізувався і знову намагається посіяти розбрат між нашими громадами. Говоримо це не для того, щоб образити когось із учасників ваших бурхливих дискусій, а для того, щоб ви зрозуміли: так, вогонь ваших зранених сердець тліє, але запалив його наш спільний ворог. Саме він сьогодні нищить українську землю та здійснює геноцидне винищення українського народу. Його інтерес полягає в тому, щоб послабити міжнародну підтримку України, звернувши погляд у бік минулих образ і образ.

Зрозумійте, що марно шукати помилки в аргументах один одного, тому що найбільша помилка – це сама суперечка. Не дайте нам наприкінці життя побачити, що справа українсько-єврейського порозуміння, яку освятило наше табірне братство і яка стала великим здобутком наших народів, сьогодні під загрозою.

Бажаємо миру та процвітання вашим громадам, а також вітаємо єврейську громаду з Рош га-Шана!

Семен Глузман, Ольга Гейко,
Микола Горбаль, Богдан Горинь, Ігор Калинець,
Лариса Лохвицька, Мирослав Мариневич,
Микола Матусевич, Леонід Мілявський,
Зорян Попадюк, Олесь Шевченко, Йосиф Зісельс

Ілон Маск став жертвою пропаганди Росії

У політичних колах і засобах масової інформації поширилися публікації про відмову засновника SpaceX Ілона Маска дозволити Україні використовувати супутниковий інтернет Starlink для операцій проти російських сил у Криму у вересні 2022 року. Нижче вміщено публікації „Голосу Америки“ та Укрінформу з цього питання.

„Голос Америки“

Відмова Маска включити „Starlink“ для українських операцій у Криму порушує питання про те, чи Пентагон у майбутньому має чіткіше повідомляти про використання у військових цілях послуг і продуктів, які Міністерство США купує у підрядників. Про це заявив міністер ВПС США Френк Кендалл.

На момент відмови Маска на запит Києва у компанії не було військового контракту: він безплатно надавав Україні термінали у відповідь на повномасштабне вторгнення Росії. Проте за кілька місяців американські військові профінансували ці послуги для України та офіційно уклали із „Starlink“ контракт на продовження підтримки. Пентагон не розкриває умови або вартість цього контракту, посилаючись на питання безпеки.

Письменник Волтер Айзексон у новій біографії І. Маска написав, що бізнесмен нібито таємно відключив роботу „Starlink“ біля узбережжя Криму, що зірвало українську атаку підводними дронами по півострову через страх застосування Росією ядерної зброї у відповідь. Пізніше Айзексон та Маск уточнили, що він відмовився його там активізувати супутниковий інтернет на „екстрений запит від державних органів України“ через побоювання „ескалації конфлікту“.

„Якщо ми збираємося покладатися на комерційні структури або комерційні системи для оперативного використання, ми повинні мати певні гарантії, що вони будуть доступні“, – сказав Ф. Кендалл. „SpaceX“ має контракт на допомогу команді повітряної мобільності ВПС у розробці ракетного корабля, який би швидко переміщував військові вантажі в зону конфлікту або зону лиха. Генерал Майк Мініган, голова Командування з повітряної мобільності, сказав: „Американська промисловість має чітко розуміти весь спектр

того, для чого її можна використовувати“.

Таким чином відмова Маска в Україні привернула увагу до того, чи потрібне формулювання, за яким компанія, що надає військову підтримку під час війни, повинна погодитися, що ця підтримка може бути використана в бойових діях. Зокрема Ендрю Гантер, помічник міністра ВПС із закупівель, технологій і матеріально-технічного забезпечення, підкреслив, що якщо Пентагон оплачує послуги чи технології для обслуговування місії, „очікується, що це буде використовуватися для цілей“, що можуть включати й „підтримку бойових операцій“.

Державний секретар США Ентоні Блінкен в інтерв'ю „CNN“ заявив, що США сподіваються, що технологія „Starlink“ „залишиться повністю доступною“ для українських військових, поки вони захищають свою територію.

Укрінформ

Нові деталі біографії І. Маска свідчать про те, що посол Росії в США Анатолій Антонов навмисно збрехав засновнику „SpaceX“ про готовність розпочати ядерну війну, щоби той відмовив українцям у супутниковому зв'язку для керування ударними дронами.

Коли І.Маск дізнався, що супутники „Starlink“ використовуватимуться ЗСУ для керування безпілотними апаратами, він поговорив телефоном з послом Росії в США Анатолієм Антоновим, який переконав Маска, що напад на Севастополь спричинить ядерну відповідь з боку Росії – згідно з військовою доктриною держави.

На думку критиків, І. Маск став однією з найуспішніших мішеней російської пропаганди та нагнітання страху.

„Дії Ілона Маска, щоби зупинити Україну від нападу на окуповану РФ територію, свідчать, що він, у кращому випадку, необізнаний у питаннях війни та сприйнятливий до російської пропаганди“, – вважає професор міжнародних відносин в Університеті Іліной Ніколас Гроссман.

В. Айзексон заявив, що „певна кількість обладнання та послуг“ супутникової мережі „Starlink“

(Закінчення на стор. 17)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Фільм „Довбуш“ показали у всій Україні

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – Український пригодницько-історичний фільм про ватажка опришків Олексу Довбуша вийшов в український прокат 24 серпня, в День незалежності України. Прем'єри фільму „Довбуш“ провели Львів, Харків, Полтава, Дніпро, Одеса, Миколаїв, Кривий Ріг, Черкаси, Хмельницький, Чернівці, Івано-Франківськ, Луцьк, Житомир, Чернігів, Київ. Чи не вся Україна пішла у кіно.

Показ фільму „Довбуш“ за участі творців та акторів відбувся і в столичних Українському домі, Будинку кіно, кіноцентрі „Краків“, кінотеатрі „Жовтень“. Кінострічку представляли режисер Олесь Санін, продюсери Максим Асадчий та Данило Білак, оператор Сергій Михальчук, головні герої – актори Сергій Стрельников та Дарія Плахтій, а також Роман Ясіновський, Лузер Тверські, композиторка Алла Загайкевич та інші. Фільм створено кінокомпанією Pronto Film за підтримки Державного агентства України з питань кіно. Показ фільму на території України провадить компанія Kinomania Film Distribution.

Історію про овіяного легендами Карпат Олексу Довбуша описують у різноманітних книжках, історичних джерелах, є фільми. До початку ХХ ст. усі були переконані, що це казковий легендарний герой. Тільки на початку ХХ ст. спочатку Володимир Винниченко, а пізніше історик Володимир

Актор Сергій Стрельников (зліва) з режисером Олесем Саніном на прем'єрі в Будинку кіно.

Грабовецький із Івано-Франківська знайшли документи про існування прототипа Олекси Довбуша. Його звали Олексій Довбошук, Олексій Довбуш чи Олекса Довбуш.

І ця історія дуже цікавила режисера фільму О. Саніна, котрий завжди вважав, що це – один із найбільш кінематографічних персонажів української історії.

Прокат розпочався одночасно і за кордоном – в Чехії, Словаччині, Литві, Німеччині, Ізраїлі та Південній Кореї.

А загалом є домовленості з понад 20 країнами. Перемовини ще тривають, тому їхня кількість буде зростати.

Виставка та книга про фільм „Довбуш“

Головний актор Сергій Стрельников на відкритті виставки „Створити фільм Довбуш“.

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – У Національній академії мистецтв відкрилась інтерактивна виставка „Створити фільм Довбуш“ від творців фільму „Довбуш“, який відкрив 14-ий Одеський міжнародний кінофестиваль. Показ стрічки триває в містах України.

Як творці фільмували видовищні кадри розповідають режисер фільму Олесь Санін та герої на інтерактивній виставці, що відкрилась після Львова в столиці України. У фільмі глядач має змогу побачити також бездоганну хореографію постановки боїв, масові сцени, небезпечні трюки, епічні

поєдинки, сцени на верхівці Карпатських гір. Сильне враження на глядача справляє операторська робота Сергія Михальчука.

Над спецефектами фільму працювали дві команди майстрів. Одну очолив Олександр Суворов, іншу – Влад Лисак. Ці дві групи нараховували 12 учасників. Минулого року керівник першої команди О. Суворов загинув у боях за Україну.

У наймасштабніших сценах брали участь 500 людей, а одночасно в кадрі перебувало по 50 каскадерів. Костюмерний департамент фільму виготовив понад 1,000 автентичних образів за ескізами Гали Отенко і Марії Кєро. Серед вбрань – точні відповідники одягу гуцулів, опришків, гайдуків, комплекти для армії польського гетьмана, польської шляхти й магнатерії, костюми для міщан і селян різних етнічних груп.

Композитори Алла Загайкевич і Олександр Чорний розробили унікальне поєднання електронних мотивів, народного співу й епічної мелодії ліри та ще 10 інструментів для музики до кінофільму.

А 9 вересня на Книжковому фестивалі Kyivbookfest відбулася презентація книги „Довбуш“, новелізації сценарію однойменної кінокартини. Автором тексту виступив Василь Карп'юк.

Видання представляли В. Карп'юк, режисер О. Санін та актор С. Стрельников, виконавець ролі Олекси Довбуша.

Оновили обеліск „Місто-герой Київ“

У Києві демонтували радянську символіку та прибрали анотаційну дошку російською мовою з обеліска „Місто-герой Київ“ на колишній площі Перемоги (нині Галицька площа). Під час виконання робіт прибрали зірки на бічних сторонах обеліска та анотаційну дошку російською мовою, а також змінили напис „1941“ на „1939“ – рік, коли почалася Друга світова війна.

Українська правда

АМЕРИКА | СВІТ

■ Що думають американці про свою систему?

НЮ-ЙОРК. – Телевізійна агенція новин „СBS“ 20 серпня оприлюднила наслідки опитування про те, що думають американці про політичну систему країни. Респонденти могли давати більше, ніж одну відповідь. Найчастіше опитувані вживали прикметник „дисфункційна“ (64 відс.); 58 відс. казали, що вона „скорумпована“, 37 відс. думали, що вона „несправедлива“, 14 відс. вважали, що вона „ефективна“, 12 відс. думали, що вона „справедлива“, а 7 відс. сказали, що „чесна“. Не було великої різниці між демократами й республіканцями. („СBS News“)

■ Українки в числі нових провідників

НЮ-ЙОРК. – Журнал „Тайм“ оприлюднив 13 вересня список 100 нових майбутніх провідників, які впливають на різні ділянки життя. Кожного року цей список включає глобальних зірок, науковців, політиків та урядовців, які вже мають поважний вплив у світі та формують майбутнє. Цього року на списку є чотири українки. У категорії „Провідники“ є перша Віце-прем'єр-міністер і Міністер економіки 38-літня Юлія Свириденко. В категорії „Активісти“ є 28-літня Яна Зінкевич, військова лікарка, ветеран війни й народний депутат. В тій самій категорії є Дарія Каленюк, громадська активістка та виконавча директорка київського Центру протидії корупції. В категорії „Новатори“ є 32-літня Анастасія Волкова, новатор в ділянці сільського господарства. Минулого року на списку були три українці: Віце-прем'єр-міністер і Міністер цифрової трансформації Михайло Федоров, Міністер інфраструктури Олександр Кубраков і Марина Вязовська, лише друга жінка в історії, яка виграла медаль ім. Філдса, яка неофіційна відома як „Нобелівська премія з математики“. („Time“)

■ Протести в Лівії після потопу

ДЕРНА, Лівія. – Протести вибухли 18 вересня у східнолібійському місті Дерна, де місцеве населення вимагає усунення теперішньої влади після того як прорвалися дві греблі, що спричинило великий потоп 10 вересня, коли цілі квартали міста були затоплені. Це є перші великі протести в країні від часу потопу. Демонстранти вимагають притягнути до відповідальності тих урядовців, які відповідали за ці греблі. Деякі лівійці вимагають, щоб розслідування провели міжнародні організації через високий рівень корупції в місцевому районі. Ведуться розшуки тисяч людей, які могли загинути. ООН підтвердила 18 вересня, що досі число жертв є 3,985 осіб. („CNN“)

■ Що думають американці про профспілки?

ПРІНСТОН, Нью-Джерсі. – Відома компанія опитувань „Гелуп“ оприлюднила 30 серпня висліді свого опитування про те, що американці думають про профспілки у США. Велика більшість опитуваних (67 відс.) схвалюють діяльність профспілок. Хоч ця цифра є меншою, ніж минулорічна (71 відс.), вона є вищою від тієї, яка була п'ять років тому – 62 відс. („www.gallup.com“)

■ Відновили суд у справі Саакашвілі

ТБІЛІСІ. – 20 вересня у міському суді Тбілісі відновився процес над експрезидентом Грузії М. Саакашвілі та колишніми високопосадовцями, обвинуваченими разом із ним у так званій „справі 7 листопада“. На лаві підсудних разом із Саакашвілі є Вано Мерабішвілі, Зураб Адеїшвілі, Давид Кезерашвілі та Гірі Угулава. Колегія суддів задовольнила клопотання адвокатів про повторне вивчення доказів у „справі 7 листопада“. Голова колегії Ніно Елієшвілі заявила, що рішення ухвалили одноголосно. Сторона обвинувачення не згодна з клопотанням захисту, прокурори заявляють про необґрунтоване затягування розгляду справи. М. Саакашвілі звинувачують у „перевищенні службових повноважень“ через розгон протестної акції 7 листопада 2007 року, а також вторгнення спецназу в офіс телекомпанії „Імеді“. За грузинськими законами, йому загрожує позбавлення волі на строк до восьми років. (Укрінформ)

Росія у вогні

Щодня інформаційні джерела подають вістки про великі пожежі в Росії – від Москви до найдалших міст. Приватна розвідка "Molfar" діє в Україні й успішно використовує навіть "закриту" статистику з Державного реєстру надзвичайних ситуацій Росії. Виявляється, що найбільш ефективними є пожежі на теплоелектроцентралях та важливих інфраструктурних об'єктах Росії. Це підприємства, що пов'язані із виробництвом зброї, техніки, снарядів, патронів та іншого військового приладдя. Московська область палає найяскравіше: 11 відс. усіх пожеж припадає на столичний регіон Росії.

За перші три місяці цього року у Московській області росії згоріли вісім торгових центрів, 20 складських приміщень, шість заводів, енергетичний об'єкт. За перші три місяці торік у Московській області сталося лише шість пожеж. Динаміка випадків тяжіє до збільшення.

Також охоплені вогнем Свердловська та Ростовська області, Красноярський край. У віддалених областях Росії активно горять нафтопереробні об'єкти та об'єкти газомагістрального сполучення.

Хто відповідальний за пожежі в Росії? Аналітики мають дві гіпотези, які б пояснювали збільшення кількості пожеж на території Російської федерації. Перша пов'язана з українською розвідкою, друга – з російським рухом опору. Як це завжди буває, правда знаходиться десь посередині.

Найчастіше горіли російські заводи й промислові об'єкти, торговельно-розважальні центри й нафтосклади. Тішили вибухи на російських газопроводах. Навіть улюблені росіянами спиртзаводи горіли.

Хто може стояти за підпалами у Росії? У грудні минулого року колишній командир партизанського осередку на Донбасі Володимир Жемчугів сказав, що, ймовірно, за підпалами можуть стояти партизанські легіони, як от „Свобода Росії” та „Атеш”. А за враженням військових об'єктів – українські диверсійні групи. Вони були причетні до підпалів на Пермському пороховому заводі й оборонних підприємствах у Дзержинську, вибуху на Белгородському складі боєприпасів й оборонно-промисловому комплексі „Арсенал”. Очільник Благодійного фонду „Повернись живим” Тарас Чмут оголосив, що волонтерам вдалося зібрати 230 млн грн. Для чого – загалу поки не кажуть.

Є ще один спосіб – „секретний”, який ефективно спрацьовує віддалено, з використанням „секретного дистанційного способу” на територіях інших країн, коли знищували ворожі підприємства й заводи.

„Molfar”, аналізуючи картину підпалів в Росії, порахував, що тенденція зростання прогресуватиме. Диверсантів на території Росії менше не стане. Програші Росії у війні в Україні заохочують до співпраці з співробітниками спецслужб.

Спалені окупантами українські міста озвалися вогняним відлунням в Росії. Далеко не всі пожежі та вибухи на території Росії були випадковістю, заявив голова Головного управління розвідки Міністерства оборони Кирило Буданов. „Сигналізаційна апаратура на залізницях горить щодня кілька разів, на різних магістралях призупиняється на всій ділянці рух. Зрозуміло, що воно не просто так горить”, – каже керівник розвідки. На запитання, чи допомагають у цьому українці в Росії, Буданов сказав, що не тільки вони. За словами К. Буданова, „гроші роблять чудеса” для росіян.

За його словами, попри технічні засоби розвідки, проникнення до кіберпростору, в телефони, комп'ютери головним методом залишається робота агентури. „Найголовніше – це агентурна робота. Тільки вона може дати відповіді на складні питання”, – каже К. Буданов.

ІСТОРІЯ

Найдавніша Лавра України

У Жидичинському монастирі Святителя Миколая Чудотворця. (Фото: Ігор Винниченко)

Жидичинський монастир Святителя Миколая Чудотворця – чоловіча православна обитель у селі Жидичин Волинської області – вперше згадується в Іпатіївському літописі 1227 року у зв'язку з приїздом князя Данила Романовича (Данила Галицького). Належить до Волинської єпархії ПЦУ.

Про те ж, що монастир у Жидичині існував вже у 975 році, є свідчення в одній із редакцій василіянських хронік. Згідно з ними, настоятель монастиря Анект дарує книгу – ймовірно Євангеліє – церкві в Жидичині. Існування на Волині православного монастиря ще до офіційного Хрещення Руси пояснюється діяльністю на цих теренах Моравської єпархії, якою колись керували просвітители слов'ян Кирило та Мефодій. Межі єпархії проходили по руслу річки Стир, на якій розташована Жидичинська обитель.

1335 року монастир набув статусу архимандрії – важливого в суспільстві чоловічого монастиря. У 1491 році вперше згадується як Лавра (принагідно: Києво-Печерський монастир отримав цей статус у 1598 р, Почаївський – у 1833 р., Святогірський – у 2004 р.). На замовлення архимандрита Іони в Жидичині переписувалось Євангеліє (збереглося). На його форзаці надпис: „Архимандриту Лаври Жидичинської”. Зазначене дає підстави стверджувати, що обитель є найдавнішою українською Лаврою і впродовж

усього часу існування ніколи не перебувала в підпорядкуванні російської церкви.

Віднедавна працівники Центру туристської інформації та паломництва (офіційно його відкрито 25 серпня 2019 року) організовують для всіх охочих цікаві та пізнавальні екскурсії. Керівниця Центру доцентка катедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету Юлія Дащук зауважує: „Під дахом Центру трудиться команда, яка видає книжки про історію села, продукує сувенірну продукцію, видає ідеї для культурних акцій, проводить екскурсії. Місія центру не менш амбітна, як і сам проєкт „Відкриваємо древній Жидичин цілому світу”.

З появою центру зросла цікавість туриста до місцевості загалом. Поряд – Скит, давньоруське городище Скудельничі, недалеко – будинок культури, який волонтери „Жидичин-центру” у співпраці з монастирем мріють трансформувати в сучасний культурний простір на честь засновника Волинської цимбальної школи Романа Скіри, що родом з Жидичина.

Особливе зацікавлення екскурсантів викликає монастирська усипальниця в підземеллі Миколаївського храму, віднайдена у лютому 2020 року.

Ігор Винниченко,
директор Інституту досліджень діаспори

„Рамштайн-15“..

(Закінчення зі стор. 1)

які вже воюють на фронті; розпочинаються колективні навчання пілотів на винищувачах F-16; Нідерланди, Данія і Норвегія погодилися передати свої винищувачі; Польща оголосила про передачу необхідного обладнання для розмінування – понад 100 бойових машин піхоти і десятки тисяч боєприпасів; Швеція оголосила новий пакет допомоги на понад 300 млн дол., Німеччина – на 420 млн дол., Данія – на 833 млн дол.; Данія спільно з Естонією та Люксембургом

оголосили про наміри надавати підтримку Збройним силам України та українському Міністерству оборони у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та кіберзахисту; Чехія досягла домовленості з Данією та Нідерландами щодо постачання зброї Україні за їх фінансової підтримки (йдеться про постачання додаткових танків, гаубиць, стрілецької зброї, бойових машин піхоти, засобів протиповітряної оборони та засобів радіоелектронної боротьби або боєприпасів);

Данія передасть 15 модернізованих танків T-72EA і 30 „Leopard 1”.

Укрінформ

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda”.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ”

Адміністрація / Оголошення Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510

E-mail advertising@ukrweekly.com

Передплата Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода” або його видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

„Свобода“ – надійний оберіг української ідентичності

Вітаю редакцію газети „Свобода“ зі 130-річчям! Ви – надійний оберіг української ідентичності, ковток правдивого українського слова за океаном!

Пишаюсь тим, що деякі мої публікації побачили світ саме завдяки вашій найдавнішій україномовній газеті.

Гострого Вам пера, пружних клавіш і блискавичної реакції у відстоюванні українських інтересів!

Щедрих Вам меценатів і цікавих дописувачів! З роси Вам і з води, і з кожної калабаньки!

Пам'ятаймо про Україну – завжди і всюди! У кожному вчинку, в кожній справі, для нас Україна – понад усе!

Подаю мій матеріал у львівській газеті „Леополіс.новини“ з нагоди 130-річчя газети „Свобода“.

Ростислав Новоженець

15 вересня найстарша у світі україномовна газета „Свобода“, що виходить безперервно з 1893 року, відзначила свій славний 130-річний ювілей. Це – перша українська газета у США, одна з найстаріших українських газет у діаспорі, офіційний орган Українського народного союзу. Від 1921 до 1998 року була єдиним поза Україною щоденним виданням. Хронологічно першою газетою українською мовою була „Зоря Галицька“ (1848-1857), що виходила у Львові.

„Свобода“ – це своєрідна прабабуся української преси, і про це треба з гідністю згадувати так, як згадуємо і шануємо своїх предків, які нас привели на світ і виховали. До виникнення української преси і в Канаді, і в Бразилії, „Свобода“ обслуговувала ці країни. „Свобода“ і її календарі є цінним – іноді єдиним – джерелом вивчення історії українського поселення в Америці.

„Пам'ятаймо про Україну!“ – голо-

вне гасло газети. Кожним своїм рядком газета боролася за загальноукраїнську національну справу, утверджувала наше національне ім'я навіть у найтяжчі для України періоди її історії. „Свобода“ з самих початків стояла виразно на українських національних позиціях, поборювала москвофільство, широко висвітлювала й висвітлює українське життя на еміграції та в Україні; відіграла видатну роль у поширенні національної свідомості серед українських іммігрантів у США і в їх організації, була головним ініціатором створення центральної української репрезентації, почавши від Американської руської народної ради у 1914 до Українського конгресового комітету Америки у 1940 році, подеколи була їх трибуною чи й органом, підтримувала акції на допомогу Україні й в обороні українців, переслідуваних окупаційними режимами.

Не було в американській українській громаді жодної значної ініціативи, біля джерел якої не стояла б „Свобода“, починаючи від „Українського дня“ у Вашингтоні 1917 року, до відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в американській столиці в 1964 році, до заснування Катедри українознавства в Гарварді, до невинної підтримки дисидентського руху в Україні.

До газети дописували в різні часи Іван Франко, Михайло Павлик, Симон Петлюра, Михайло Грушевський та інші інтелектуали. Треба підкреслити, що „Свобода“ видавалася без будь-якої державної допомоги, виключно на гроші передплатників, силами патріотів – і вплинула не лише на життя вітчизняних емігрантів, а й на історію рідної України.

Пишаюсь тим, що у ювілейному випуску газети є і моя стаття „Корінні народи України“.

Джерело правдивої інформації

Уже друге століття „Свобода“ виступає українським амбасадором за океаном. У часописі відтворена

Надія Онищенко

історія боротьби за українську незалежність.

У важкий період советського тоталізму газета була одним з небагатьох джерел правдивої інформації про українську ідентичність, підтримувала переслідуваних, об'єднувала світове українство ідеєю української самостійної державності.

Вдячність Вам за це від різних поколінь українців, котрі мешкають за кордоном і на теренах етнічної Батьківщини. І сьогодні, у часи жорстоких військових випробувань, журналістське слово багато важить в інформаційній гібридній війні. І тому ми радо підтримуємо Вас журналістськими текстами.

Бажаємо Вам подальших творчих успіхів!

Надія Онищенко,

директорка Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя.

„Свобода“ є учасницею розбудови українського життя

Від імені колективу Інституту досліджень української діаспори ім. професора Любомира Винара Національного університету „Острозька академія“ щиро вітаємо колектив редакції газети „Свобода“ з 130-річчям виходу першого номера часопису.

За роки існування „Свобода“ зарекомендувала себе як авторитетне видання, що сприяє консолідації не лише українців США, а й світового українства. Актуальні новини та аналітичні огляди, розмаїття рубрик, якісне подання матеріалу – характерні ознаки, які ідентифікують газету.

Важлива місія часопису, яку він із гідністю та належним чином виконує багато десятиліть – налагодження мостів співпраці та взаєморозуміння між українцями зарубіжжя та України. Ваша газета є свого роду „родинним вогнищем“, навколо якого гуртуються різні покоління українців за кордоном, розповідають свої історії, діляться успіхами та планами на майбутнє.

„Свобода“ є свідком і учасницею розбудови організованого інституційного українського життя в діас-

порі. Як найстарша у світі україномовна газета, що виходить безперервно, вона вже давно стала цінним джерелом для дослідників із різних галузей науки й таким чином уможливує вивчення різних аспектів життя і діяльності українців Америки і світу.

„Свобода“ завжди жила життям свого народу. Своім словом ви підтримуєте боротьбу України за Незалежність сьогодні, в жорстокій війні проти агресора.

Окремі слова вдячності висловлюємо Вам, шановна редакціє, за нашу багаторічну співпрацю, систематичне висвітлення новин нашого Інституту, публікації наших звернень, повідомлень, привітань та інших матеріалів.

Бажаємо колективу редакції міцного здоров'я, мирного неба, наснаги, нових дописувачів, цікавих статей, процвітання та лише творчого неспокою.

З повагою

проф. Алла Атаманенко,

директор Інституту досліджень української діаспори ім. професора Любомира Винара Національного університету „Острозька академія“

„Свобода“ – стяг для України

Редакція і читачі святкують ювілей „Свободи“!

130 років несла правду газета світові й народу.

Усю планету наповняла знаннями про нові події.

Діаспора і Україна її життю-творця радіє.

Усього світу українці єдині в славному виданні.

Новини тут завжди доречні і своєчасні й визначальні.

Серце газети – Україна, а мова, як душа жагуча,

І утішає й обіймає лавина рідних слів квітуча.

Все, що дотичне до Вітчизни, представлено гарно, –

Працюють журналісти завжди надхненні планетарно.

У доленоснім розмаїтті знайомлять з безліччю подій,

Які завжди на часі, влучні. В газеті-вулику, як рій!

Платформа Українців зрима, на ній життя з усіх боків.

Продумано психологічно для роздумів, для читачів.

Від змісту важко відірватись, усе цікаве і нове,

У публікаціях численних Вкраїни дух стійкий живе!

Велика вдячність колективу, що всі традиції зберіг.

Що у якусь скрутну годину з любов'ю вистояти зміг.

Нашадки роду калинові, доземний Вам усім уклін!

Служили віддано і вірно патріотичні донька й син.

В Нью-Джерзі народилась й вийшла у народ.

Мужніла, боролась за право наших свобод.

Як сонце сяє на планеті „Свободи“ український лик.

Йй простелили українці любов'ю вишитий рушник.

Всім, хто підтримує „Свободу“ хай Бог сторицею дає.

Любов і радість подарує, нехай щасливішим стає.

Із Україною в народів є кровні узи на віки.

Благословляли поріднитись закоханих Божі зірки.

„Свобода“ – стяг для України, єднає українців дух.

І направляє, і здійсмає проти насилля й воєн рух!

Хай Бог щедроти посилає і множить видань число.

Часопис хай силу має, щоб читачів, ще більш зросло.

Надхнення Вам усім бажаю, слова хай піснею бринять

Йй за перемогу України піднімуть одностудії рать!

Хай всі держави об'єднає наш український Родовід,

Щоб сявав в квітові калини на щастя білий світ!

Зоя Ружин,

голова організації „Поступ жінок-мироносиць“, керівник „Мистецького спецназу“, радник Центрального проводу Спілки офіцерів України, поетеса, заслужений працівник культури України.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Учительський літній інститут у Львові

Богдан Колос

Багато хто не радив нам не їхати в Україну на Літній інститут 2023. Деякі колишні спонзори відмовилися підтримати нас фінансово, що означало щонайменше 3,000 дол. у видатках для кожного з нас. Семеро вирішили, що обов'язково поїдемо, бо не бачили українських колег особисто ще до пандемії Covid, а тепер ще і під час війни.

Кожен з нас вирішив продовжувати наші освітні програми, щоб підтримати прогрес України. Їхньою метою є відповідати міжнародним стандартам, а нашою метою – підтримати українських колег, які залишилися ізольованими під час вторгнення та війни.

Інститут професійного розвитку, що входить до Світового конгресу українців та Міжнародної координаційної ради з питань освіти, співпрацює з Освітнім комітетом як проєкт Канадсько-української фундації.

Цьогорічна програма Українського літнього інституту включала сімох канадців. Усі члени

Учасники курсів перед школою ім. Івана Пулюя у Львові.

Пласту, які особисто презентували курси підвищення кваліфікацій. Богдан Колос (Торонто) викладав курс для шкільних директорів, Орест Гарас (Сейнт Катаринс) обговорив стосунки з батьками, Ірина Гарас (Сейнт Катаринс) пояснила кооперативну освітню співпрацю, Софія Березовська (Торонто) викладала англійську мову,

Христя Желтвай (Торонто) викладала математику, Борислав Білаш II (Нью-Джерсі) представляв навчання природничих наук, Оксана Винницька-Юсипович (Торонто-Львів) пояснювала засади „Нової української школи“.

Ще троє канадських освітян, які не змогли здійснити поїздки (Ірина Перегінець і Марко Стадник з Торонто, Маланка Ковалюк з Оттави) брали участь в курсах онлайн, через програму ZOOM.

Тижневий літній інститут відбувся у місцевій школі у Львові, в якому взяли участь понад 200 вчителів, переважно з околиць Львова, а також із Закарпатської та Полтавської областей.

Курси підвищення кваліфікацій учителів організовуються на місцевому рівні, щоб дати українським вчителям можливість виконати обов'язкові професійні вимоги. На цих курсах місцеві вчителі були ознайомлені з недавніми північноамериканськими освітніми підходами. Вони взяли участь у дискусіях, щоб зрозуміти, які нові ідеї та підходи вони можуть додати до свого викладацького досвіду.

(Закінчення на стор. 10)

Анна Велечко, заступниця начальника Управління освіти міста Львова, і Богдан Колос з Торонто.

Викладачі готові повернутися додому – Борислав Білаш II, Христя Желтвай, Оксана Винницька, Богдан Колос, Катерина Гороховська (колишня начальниця Управління освіти Львова).

EFFECTIVE 09/13/2023

ВАШІ ПЕНСІЙНІ ПЛАНИ СТАЮТЬ ЩОРАЗ КРАЩИМИ

MYGA
MULTI-YEAR GUARANTEED RATE

НОВИНКА 5-РІЧНИЙ ПЛАН
5.25%
3-РІЧНИЙ ПЛАН
4.75%

Чудові відсоткові ставки, на котрі ви можете покладатися...
УНСоюз є для Вас!

ДОВГОСТРОКОВІ АНУЇТЕТИ

5.50%*
5-РІЧНИЙ ПЛАН
ОБЛІКОВА СТАВКА 2-го РОКУ - 5.00%

5.75%*
7-РІЧНИЙ ПЛАН
ОБЛІКОВА СТАВКА 2-го РОКУ - 5.00%

8.00%*
9-РІЧНИЙ ПЛАН

* ОБЛІКОВА СТАВКА НА ПЕРШИЙ РІК

ГАРАНТОВАНА МІНІМАЛЬНА ОБЛІКОВА СТАВКА – 2%.
ОБЛІКОВІ СТАВКИ МОЖУТЬ БУТИ ЗМІНЕНІ.
ДОСТУПНІ НЕ В УСІХ ШТАТАХ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054 • 800-253-9862 • INFO@UNAINC.ORG • WWW.UNAINC.ORG

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Говорили про Йосифа Сліпого

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Розпочалися семестральні виклади Релігійного товариства українців католиків „Свята Софія“ США (ТСС А) за участі Осередку праці Наукового товариства ім. Шевченка у Філядельфії. 7 вересня, в день 39-ліття відходу у вічність Йосифа Сліпого (1892-1984), інавгураційний виклад на тему „Патріарх Йосиф Сліпий і діаспорні діячі Наукового товариства ім. Шевченка“ виголосила голова ТСС А д-р Ірина Іванкович. Доповідь була присвячена 150-літтю НТШ, яке перша академія наук відзначатиме в грудні цього року.

Як підкреслила доповідачка, академічні здобутки Й. Сліпого – це не лише численні високонаукові друковані праці, але й створення просвітницьких організацій і установ, які формували українську богословську наукову думку, посідали достойне місце в науковому світі, формували духовну і національну еліту. Серед них слід згадати Богословське наукове товариство і кварталник „Богословія“, Греко-католицьку богословську академію у Львові, і згодом – Український католицький універси-

тет ім. Климента Папи в Римі (УКУ).

За значні наукові заслуги, активність у розбудові культурно-національного і релігійного життя 17 лютого 1930 року о. д-ра Йосифа Сліпого обрано дійсним членом Історично-філософської секції НТШ. З цього моменту взаємини Патріарха Йосифа Сліпого з Товариством були довготривалими, багатогранними і плідними.

Після звільнення з ув'язнення 1963 року він одразу зосередив свою увагу на реанімуванні української науки – субстрату інтелектуального фундаменту українців. Одним із перших починів було створення УКУ, який – за задумом Йосифа Сліпого – мав стати осередком, „що об'єднував НТШ, Українську академію наук, Українське богословське наукове товариство та український університет“.

1965 року президія НТШ в Америці в особливий спосіб вшанувала Патріарха Йосифа, жертвуючи йому символічний дар – дорогоцінну чашу роботи віденсько-львівської ювелірної школи початку XVIII ст. Урочистість відбулася 27 червня в

Патріарх Йосиф Сліпий і проф. Володимир Янів, ректор Українського вільного університету, Мюнхен, 1976 рік.

Доповідає Ірина Іванкович.

Папській семінарії св. Йосафата в Римі в присутності членів НТШ. Кілька місяців по тому, 9 серпня 1965 року, Головна рада НТШ іменувала Патріарха Йосифа Сліпого Почесним членом НТШ, однак вручення грамоти відбулося лише 8 серпня 1967 року в Римі.

Під час візит до українських громад в різних країнах їхнього поселення Патріарх намагався відвідати осередки НТШ й зустрітися з його членами, як, скажімо, у Сарселі 10 липня 1970 року під час пастирської візити до Франції.

Він дбав, аби НТШ мало відповідні умови для діяльності. Причинившись до закупівлі нового будинку для Українського вільного університету в Мюнхені, Патріарх Йосиф одночасно забезпечив існування НТШ у Німеччині, адже в домі знайшло приміщення рівнож НТШ.

Функціонування новоствореного УУ в Римі вимагало забезпечення відповідної наукової кадри. Тому Патріарх Йосиф збирав навколо нього визначних науковців діаспори, більшість яких були членами НТШ.

За словами І. Іванкович, до грона визначних науковців-діячів НТШ належали відомі історики – Петро-Маркіян Ісаїв, Мирослав Лабулька, Василь Ленцик, Леонід Соневицький,

Микола Чубатий; мовознавці та літературознавці Константин Біда, Дмитро Бучинський, Олекса Горбач, Константин (Кость) Кисілевський, Василь Лев, Богдан-Іван Лончина, Марія Пшеп'юрська-Овчаренко, Леонід Рудницький, Ярослав-Богдан Рудницький, Віра Селянська (Вовк), Михайло-Ярослав Соневицький, Михайло Тершаковець; юристи і політологи Богдан-Ростислав Боцюрків, Богдан-Тадей Галайчук, Василь Маркус, Михайло Г. Марунчак, Юрій Старосольський; мистець Святослав Гординський; агроном Петро Зелений; лікар Роман Осінчук; археолог Ярослав Пастернак; композитор Ігор Соневицький; психолог Володимир Янів. Це були спеціалісти різних царин науки, які емігрували до США, Канади, Бельгії, Німеччини, Іспанії, Аргентини, Бразилії та інших країн вимушеного поселення українців. Великий відсоток цих потужних наукових умів брали рівнож активну участь у Патріархальному русі, а відтак їхні контакти з Блаженнішим були розлогими й активними.

Доповідачка ґрунтовніше висвітлила контакти Йосифа Сліпого з Миколою Чубатим, Володимиром Яневим та Леонідом Рудницьким.

Товариство „Свята Софія“ США

Виставка українки Скоропадєнко та британця Чемберса

Зоя Скоропадєнко та Клем Чемберс. (Фото: The Meloy Art)

НЬО-ЙОРК. – Художня виставка спільної творчості українки Зої Скоропадєнко та британця Клема Чемберса „Blue boy&red boy“ відкрилася у віртуальній мистецькій галерії „The Meloy Art“, яка представляє цю виставку разом зі „Circle of Zoia“.

„Серія зображає композицію, де знакові офіційні фігури „Синього хлопчика“ Гейнсборо або „Червоного хлопчика“ Томаса Лоуренса переосмислено очима внутрішньої дитини. Такий кут зору дозволяє нам дослідити межі нашої вразливості. Клем малював, як дитина, а я вже домальовувала позаду пейзажі з історичними будинками шкіл. Згодом ми вирішили розширити цю серію до світового масштабу, де внутрішня дитина подорожує найвідомішими містами світу: Париж, Нью-Йорк, Токіо... Тож наші „Синій та червоний

(Закінчення на стор. 17)

Концерт хору „Думка“ з японською оркестрою

НЬО-ЙОРК. – Український хор „Думка“ виступив спільно в концертній програмі з відомою японською скрипалькою Ікуко Каваї у великій концертній залі „Джаз у Лінкольн-центрі“, що на Мангетені. Як розповів художній керівник та диригент хору Василь Гречинський, Ікуко приїхала до Нью-Йорка з японською оркестрою народних інструментів „Хібікі“, щоб дати тут концерт. При цьому виявила бажання виступити разом з відомим українським хором, про який знала з попередніх гастролей. (Укрінформ)

ПІДТРИМАЙТЕ УКРАЇНУ! ПІДТРИМАЙТЕ СТУДЕНТІВ УКУ!

Друзі УКУ та Фондація Університету запрошують Вас долучитись та підтримати благодійні заходи УКУ, які відбудуться восени 2023 року.

САН-ФРАНЦИСКО: ЩОРІЧНИЙ БЕНКЕТ НА ПІДТРИМКУ УКУ

Неділя, 22 жовтня 2023 р.
4:30 за місцевим часом

McLaren Conference Center,
University of San Francisco

Реєстрація:

НЬЮ-ЙОРК: 20-Й ЮВІЛЕЙНИЙ ОБІД НА ПІДТРИМКУ УКУ

Неділя, 5 листопада 2023 р.
1:00 за місцевим часом

The University Club

Реєстрація:

ЧИКАГО: 20-Й ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ НА ПІДТРИМКУ УКУ

Неділя, 19 листопада 2023 р.
4:00 за місцевим часом

St. Ignatius College Prep

Реєстрація:

За додатковою інформацією про події, а також щодо спонсорської підтримки заходів, будь ласка, звертайтеся до Люби Галуги, координатора благодійних подій Фондації УКУ, за номером телефону 415.314.1845, або ж на електронну скриньку: lhaluha@ucufoundation.org

Більше інформації про події можна знайти на сайті UCUFoundation.org

Президент України...

(Закінчення зі стор. 1)

з іноземними лідерами.

У перший день візиту О. Зеленська взяла участь у заході високого рівня на полях 78-ої сесії Генасамблеї ООН „Міжнародний день боротьби за рівну оплату праці 2023: виступаємо за рівну оплату праці – відзначаємо досягнення та розуміємо виклики“, де розповіла про ситуацію з оплатою праці українських жінок. Вона наголосила, що на тих самих посадах жінки отримують менше за чоловіків. Ця тенденція, характерна для всього світу, є проблемою і в Україні. „Щоб

боротися з цим явищем, ми вступили до Партнерства зі здобуття рівності Біарриц. Якщо у 2015 році розрив у оплаті між чоловіками й жінками становив 26 відс., то у 2021-му ми скоротили його до 18 відс.“, – зауважила перша леді.

О. Зеленська зустрінеться з керівництвом ВООЗ, візьме участь у заході „Боротьба за майбутнє: українські діти у війні“, а також у заході ЮНЕСКО „Розбудова миру та стійкості через культуру: перетин культури, кризи та сталого розвитку“, присвяченому збереженню українських культурних пам'яток.

Офіційне інтернет-представництво Президента України

Володимир Зеленський в Університетській лікарні Статен-Айленду під час зустрічі з важкопораненими українськими військовослужбовцями. (Фото: Офіційне інтернет-представництво Президента України)

Учительський...

(Закінчення зі стор. 8)

Заступник директора з питань освіти міста Львова Анна Велечко була присутня на деяких заняттях. Вона прокоментувала, що „протягом п'яти днів, команди з 19 шкіл об'єдналися великою сім'єю з 180 однодумців, що ділять спільні цінності нової української школи. Ми прагнемо до гідності, рівності, справедливості, турботи, чесності, довіри, патріотизму, соціальної відповідальності, лідерства та самореалізації, свободи, а головне – відсутності корупції та фаворитизму“.

А. Велечко продовжила: „Ці команди втілювали свої ідеї, займалися творчістю, досліджували, рефлексували та створили неймовірні проекти та продукти. Одним з головних досягнень було побудування річного плану роботи у школах на основі ціннісного підходу та сенсу. Важливо разом продовжувати будувати майбутнє освіти, в якому кожна дитина отримує якісну та надійну освіту, а кожен вчитель є справжнім лідером і надхненником своїх учнів. Лише разом ми здатні зробити позитивні зміни у світі освіти“.

Канадським вчителям пощастило почути сирени повітряної тривоги лише двічі за час 10-денної поїздки. Лише двічі атаки дронів проникали в систему оборони України навколо Львова. У день атаки Львова було 11 загиблих, понад 30 госпіталізованих. Іноземці не постраждали. Ми всі були вдячні за те, що уникли поранення, навіть знаючи, що була така можливість.

Історичне багатство Львова було постійним нагадуванням про те, що хоч ми й народилися деінде, нам потрібно час від часу особисто „повертатися додому“. Ми змогли зануритися та відновити свої почуття у вируючій діяльності львівського ринку. Проте в останній вечір, насолоджуючись центром міста, зіставлення зображень сильно вразило мене, і я не можу їх забути.

Ми сіли за останню трапезу на центральній площі Львова, і я випадково помітив молоду пару, яка сиділа за столиком неподалік і дивилася один одному у вічі. Я звернув увагу на його футболку „ветеран канадської армії“ і запитав, чи він з Канади. Він відповів, що ні, що останні вісім років служив у бельгійській армії. Але тепер він записався до ЗСУ і тренував українських солдатів. Того дня мав відпустку і проводив день з коханою у Львові.

Я повернувся до своїх друзів за нашим столиком у ресторані і подивився на натовп, що кружляв довкола львівської Ратуші, захищеної мішками піску. Я побачив молодого, здорового чоловіка, який йшов по колу довкруги ратуші з маленькою дитиною, яка трималася його червоної безрукої правої кінцівки, а другу руку він мав ампутовану в лікті. Я знав, що нам потрібно бути тут, в Україні. Це війна.

ARKA

Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
корали, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

Іпотека від Кредитівки СУМА...

ЛЕГКО

Особисто або дистанційно

ЗРУЧНО

Експертний супровід від кваліфікації до закриття

ШВИДКО

Працюємо за вашим графіком

"Ми були дуже задоволені чуйністю та професіоналізмом кредитного відділу СУМА. Протягом усього процесу ми працювали з ними дистанційно. Нам вдалося закрити протягом 45 днів, і вони доклали додаткових зусиль, щоб забезпечити це навіть тоді, коли несподівано виникли вимоги щодо закриття в останню хвилину. Ми найбільше задоволені послугами кредитування від початку до кінця."

- Оріся та Кевін з РА

"Ми хотіли купити будинок... угода була чудовою, але нам довелося рухатися швидко, щоб не втратити його. Ми були здивовані тим, як швидко Марко і Христина відреагували, і наскільки легким і швидким був весь процес. Ми закрили протягом 45 днів. Відчуваєш себе справжньою родиною, завдяки SUMA."

- Ігор з МА

5.750%*

7/1 Year Adjustable (6.897% APR)

6.750%*

30 Year Fixed (6.786% APR)

**Відскануйте QR
для найновішої
інформації**

**Зателефонуйте нам або надішліть SMS
914.220.4900**

**або надішліть нам електронний лист на
адресу memberservice@sumafcu.org
www.sumafcu.org**

Main Office:
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
P: 914.220.4900
F: 914.220.4090
SUMAFCU NMLS# 527694

Spring Valley, NY branch:
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
P: 845.356.0087
F: 845.356.5335

Stamford, CT branch:
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
P: 203.969.0498
F: 203.316.8246

New Haven, CT branch:
555 George St.
New Haven, CT 06511
P: 203.785.8805
F: 203.785.8677

* Rates as of 8/17/23. Subject to change without notice. Rates for 1 to 4 family owner occupied/condominiums/co-ops. Rate, points and APR may be adjusted based on several factors including, but not limited to, state of property location, loan amount, documentation type, loan type, occupancy type, property type, loan to value and your credit score. Your final rate and points may be higher or lower than those quoted based on information relating to these factors, which may be determined after you apply. The annual percentage rate (APR) is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APR shown here is based on the interest rates and points only and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay.

ПОДОРОЖІ

Палац-замок у Личківцях

Олександр Вівчарик

Влітку мені вкотре пощастило побувати на Тернопільщині. Люблю цей край. І не лише тому що він напрочуд гарний і щиро український. Тут народилися мої батьки, котрі тільки-но їм дозволили відвідати в Україну після московського концтабору, одразу ж поїхали на свою малу батьківщину. Повертаючись додому на Черкащину, помітив у селі Личківці невідому мені гарну старовинну споруду. Я поцікавився у водія автобуса, що то таке.

„То замок, якого викупив якийсь москаль. Спорудив височезний довжелезний паркан з каменю і все. Тепер війна, мабуть, цей москаль не побачить більше купленого замку, плакали його грошики“.

Я попросив його зупинитися і пішов дивитися на казкової краси замок, помилуватися дивовижною спорудою ближче, поспілкуватися з місцевим людом було цікаво, тому не шкодую, що дістався Тернополя аж надвечір. Затримка була того варта. Але по порядку.

Село Личківці давнє, колоритне, характерне, не дивно, що тут навіть знімали художній фільм.

Личківці уперше згадуються 1431 року, коли король Польщі Владислав II Ягайло згадав у своїх записах шляхтича Жеготу з Личковець. 1522 року поселення отримало права міста. Перша мапа, на якій показані Личківці, є мапою Боплана. 1780 року місто купив у Станіслава Щенсного Потоцького генерал-ад'ютант булави великої коронної Ян Шептицький.

1781 року у Відні вирішили що статус міста для такої глушини – це занадто. І Личківці знову стали селом. Від XV ст. власниками його були представники польських родин, серед яких виділяються Калиновські. Саме вони звели на стрімкій горі між річечками Гнила і Тайна замок.

У цій справі відзначився Марцин Калиновський, відомий своєю фортифікаційною діяльністю. В одній з монографій сучасного польського історика-сходознавця Даріуша Колодзейчика опубліковано мапу, на якій Кам'янецького вказані опорні пункти турків, які деякий час володіли цим краєм. Серед них – Сидорів, Гусятин, Личківці... У них знаходили-

Костел збудували з каміння замку.

ся турецькі гарнізони. Отже, наприкінці XVII століття замок у Личківцях мав стратегічне значення, оскільки знаходився на кордоні нових османських володінь.

На жаль, на початку XVIII століття він почав руйнуватися. Власники Личківців подружжя Анджея Францішека та Алоїзи Катаржини з Дружбацьких-Кравецьких почали споруджувати на його території костел з каміння мурів замку. Щоправда, про всяк випадок храм звели оборонного типу – товстезні стіни, невеличкі віконця-бійниці розташовані чи не під самим дахом.

Насьогодні від замку залишився жалюгідний недогризок. Кмітливі личківчани перебудували його в капличку. Місцеві римо-католики використовують її для проведення відправ.

А костел Непорочного Зачаття Пречистої Диви Марії за недоброю традицією у радянські часи як склад хемії – там були добрива, гербіциди-пестициди. Мури та підлога так просякли отрутою, що довго залишатися всередині (навіть за відсутності даху) і зараз небезпечно для здоров'я. Дах костелу, до речі, завалився 2008 року. Проте й сьогодні він, хоч і скалічений, залишається найвеличнішою пам'яткою Личківців.

Допитливі туристи можуть ще помилуватися мурованою церквою св. Миколая. Її збудували 1850 року. Це діючий Український греко-католицький храм. Є також водяний млин XIX ст. і пам'ятка природи – 350-річна липа.

Але найвідоміша пам'ятка Личківців знаходиться аж у Краківському археологічному музеї. Це Збручан-

Замок-корабель у Сидорові. (Фото: Олександр Вівчарик)

ський Світовид – кам'яний стовп-скульптура IX ст., одна з рідкісних пам'яток слов'янського язичницького культу. Знайшли його випадково в Збручі в 1848 році.

Проте на пагорбі, де стояв замок, збереглися два цікавих монументи, які теж зацікавлять гостей Личківців. Один з них, так званий „пам'ятник зі щелепою“, як називають його місцеві. Насправді – то пам'ятник, присвячений капітану Війська Польського Міхалу Заборовському, який на 28-му році життя загинув під Можайськом від російської картечі під час походу Наполеона на Москву. Поруч знаходяться залишки ще одного монумента, названого „Тіням померлих душ“. Його встановив власник села Костянтин Заборовський в пам'ять про загиблих у 1830-1831 роках понад 200 мешканців Личківців внаслідок епідемії холери. На величезній колоні стояла алегорична фігура Скорботи. На жаль, від неї залишилися тільки ноги.

Узагалі з Личківцями і його замком, пов'язані чимало відомих польських родин. От і згадуваний уже Ян Шептицький – дідич Личківців генерал-ад'ютант булави великої коронної – теж був учасником французького походу 1812 року на Москву. Похований у крипті костелу в 1818 році.

Його син Вінцентій-Віктор-Леон Шептицький – так само генерал, учасник листопадового повстання 1830 року проти російської імперії – відзначився, як капітан гвардії Наполеона, в боях під Ваграмом у 1809 році (тепер місто Дойч-Ваграм в Австрії). За це Наполеон додав до його герба саблю. Нагороджений золотим хрестом. Похований у Львові на Личаківському цвинтарі.

1814 року Ян Шептицький продав свій маєток зятєві Юзефу Заборовському – батькові відомого польського поета, представника „української школи“ Тимона Заборовського, автора збірки „Думи Подільські“.

З горба, де стоїть костел і всі згадані пам'ятники, добре видно гостроверхий червоний шпиль казкового палацу, завдяки якому я і зупинився у Личківцях. Місцевий вуйко, який пас на узбіччі корову, теж обізвав його „замком“ і розповів, що там колись була сільська лікарня. По тому деякий час „замок“ стояв пустою, аж поки його не придбав багатий. Він наново перекрив черепичну крівлю – причому справжньою старою дахівкою. Останню відмивали місцеві школярі за 20 гривень у день. На запитання про те, як просувають-

ся справи з відновленням споруди нині, вуйко не без зловтіхи розповів, що по тому як на будівництво паркану були витрачені мільйони, ремонт „замку“ завмер через відсутність коштів.

Височезний паркан, складений із гранітних брил і привезених з берегів карпатських річок круглих валунів, і справді „тягне“ на шестизначну суму. А от сам палац Тимельмана, побудований на початку минулого століття у стилі романтичної готики з елементами бароко, дуже симпатичний. Загалом він чимось нагадує палаци царських вельмож на Південному березі Криму. Стіни його потиньковані під камінь. Красиві вікна, балкони – все це досить гармонійно вписується в архітектурний ансамбль палацу. Садиба оточена парком.

Мені так і не вдалося дізнатися, хто був той загадковий, закоханий у красу Тимельман. У цій справі взагалі все заплутане. Так, дехто твердить що Тимельман у дійсності Кімельман. Я так і не знайшов підтвердження, що палац придбав росіянин, а не місцевий заробітчанин. Стоїть він у Личківцях, але насправді це Трибухівці. Саме на місці теперішнього села Трибухівці колись було місто Личківці, однак нині на місці колишніх Трибухівців знаходиться село Личківці, якому підпорядковані Трибухівці...

Як бачимо, історія села заплутана, цікава і трагічна, як і історія всієї України. В листопаді 1918 року в Личківцях було проголошено владу ЗУНР. Тут діяли філії українських товариств „Просвіта“, „Луг“, „Сільський господар“ тощо. Восени 1920-го в селі встановлено польську владу. Після 17 вересня 1939 року воно було під радянською окупацією. Від 6 липня 1941 року до 23 березня 1944-го – під нацистською. У Другій світовій війні загинув 81 личківчанин. За участь у національно-визвольній боротьбі українського народу репресій зазнали 16 жителів села. У результаті депортацій 1944-1946 років переважна більшість мешканців лемківського села Одрехова, що нині перебуває в Сяноцькому повіті Підкарпатського воєводства, була переселена у Личківці.

Про минулі події нагадує пам'ятний хрест на честь скасування панщини, символічна могила Українських січових стрільців, обеліск полеглим у роки Другої світової війни. А також – фантастичний, мов із казки, палац, який тепер назавжди у моїй пам'яті.

Романтичний палац Тимельмана в Личківцях.

Монумент „Тіням померлих душ“.

ПОДОРОЖІ

Лине пісня над морями

Левко Хмельковський

Саме у День незалежності України лайнер „Норвезька радість“ („Norwegian Joy“) долав простори Атлантичного океану. Звісно, 3,800 його пасажирів про українське свято не думали. Вони готувалися до відвідин Космічного центру ім. Кеннеді, зустрічі з алігаторами у біозаповіднику, перебування на сонячних берегах Багамських островів. Але святковий день став пам'ятним для співачки-піаністки Інни Берестової, яка виступала на кораблі з концертами. І саме у день свята вона виконала в концерті пісню „Човен“ на слова Івана Франка. Над простором океану линуло

*Хвиля радісно плюскоче
та леститься до човна,
Мов дитя, цікава, шепче і розпитує вона:
„Хто ти, човне? Що ти, човне?
Відки і куди плывеш?
І за чим туди шукаєш?
Що пробув? Чого ще ждеш?“*

Спів Інни Берестової слухають капітан лайнера Дан Свенсон і українка Тетяна Черевішня.

Інна Берестова. (Фото: Левко Хмельковський)

Лайнер „Norwegian Joy“ долає простори Атлантичного океану.

Запитання поета як ніколи лягали на душу співачки. Адже її родина перебуває у Харкові. В самісінькому центрі міста, серед війни. Батьки її Юрій і Валентина походять з Лисичанська, але тепер живуть у Харкові. Як і її син Ян. Чоловік Юрій у визволених теренах збирає інформацію про злочини окупантів.

Про свій досвід війни Інна розповіла мені: „Це було 2 березня 2022 року. Разом з чоловіком та його другом ми пішли вранці за хлібом. Перший тиждень війни майже всі крамниці були закриті. Лише одиниці були відкриті. Ми вирішили піти зранку, одразу після закінчення комендантського часу. Ми живемо у центрі Харкова. Вийшли на одну з головних вулиць. Через 5 хвилин почули дуже гучні звуки, обернулися і побачили винищувачі. Вони летіли дуже низько, швидко і були дуже гучними. Їх було три. Ми бачили як пролетів перший, від нього відділилась ракета і вдарила по економічному корпусу університету Каразіна. Земля здригнулась під ногами, нас відкинуло до

стіни будівлі, повз якої ми йшли. Ніколи в житті мені не було так страшно. Не знаєш, куди бігти, бо не знаєш куди вони випустять другу чи третю ракету. Просто побігли додому. Нікому не бажаю такого досвіду. Ми потім зрозуміли, що в них така тактика була: починали бомбити міста після закінчення комендантського часу, коли люди виходили на вулицю у пошуках їжі. Тоді, у перші дні, центр Харкова, як і нашу Салтівку, обстрілювали дуже сильно. Обстрілювали і черги, які стояли в крамниці та за гуманітарною допомогою. Нам пощастило, ми залишились живі. Після такого досвіду не виходила тиждень на вулицю. Пекли хліб самі...“.

Інна закінчила музичні школу та училище у Северодонецьку, у Харкові – консерваторію з естрадно-джазового вокалу.

Капітан лайнера Дан Свенсон у розмові зі мною схвально оцінив концерти Інни Берестової, висловив співчуття жертвам України під час тривалої війни.

Южноукраїнськ – місто спортивне

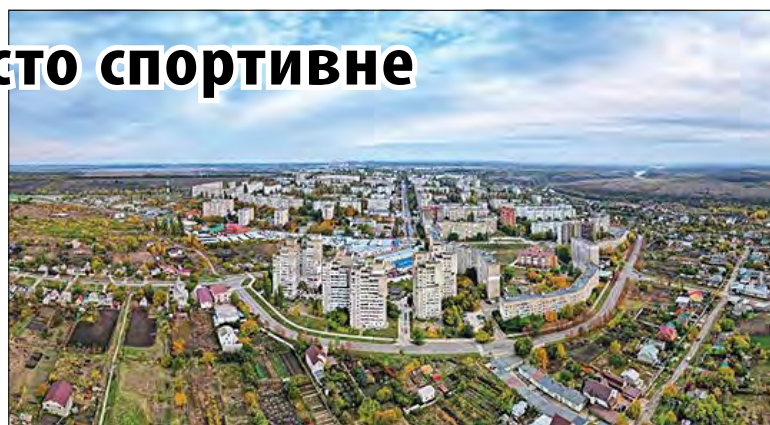
Катерина Спанчак

Місто Южноукраїнськ – місто супутник державного підприємства „Національна атомна компанія „Енергоатом“. У місті проживають 42,100 осіб.

24 лютого 2023 року Верховна Рада України ухвалила закон про особливості атомної галузі України при переході на сучасну модель корпоративного управління. 237 народних депутатів проголосували за це рішення.

Корпоратизація „Енергоатому“ передбачена кредитною угодою між компанією та Європейським банком реконструкції та розвитку.

Атомна енергетика – запорука енергетичної незалежності України. Але мені здається, що справжнє майбутнє держави – це люди, діти та молодь, і одним з завдань держави є створення

Місто Южноукраїнськ

умов для гармонійного розвитку особистості, соціалізація громадян та залучення їх до активного та здорового способу життя. Тому поряд з виробничими програмами велика увага завжди приділялась соціальним питанням, в тому числі і розвитку та оновленню спортивної бази спортивного комплексу „Олімп“.

Соціальні об'єкти під час корпоратизації будуть передані Южноукраїнській територіальній громаді чи у власність зацікавлених людей.

До спортивної бази спорткомплексу, який введено в експлуатацію 24 листопада 1988 року, входить спортивний корпус з ігровою залом та глядацьким балконом, залами тренажерною, боксу та художньої гімнастики, східних єдиноборств, боротьби греко-римської, спортивної аеробіки, для занять йоги.

Катерина Спанчак

Родзинкою спорткомплексу є 25-ти метровий плавальний басейн, стадіон з біговими доріжками та стрілецьким тиром, відкриті тенісні, баскетбольні та міні-футбольні майданчики.

„Олімп“ – найбільший спортивний комплекс Миколаївської області. „Олімп“, сприяє розвитку туризму. Крім того, наявність скелястих схилів по берегах річки Південний Буг дозволяє займатися альпінізмом, а його мінлива течія – різноманітними видами водного спорту.

Це все дає можливість проведення на базі спорткомплексу „Олімп“ навчально-тренувальних зборів з різних видів спорту – зборів не тільки національних збірних команд України, а й спільних міжнародних навчально-тренувальних зборів.

Катерина Спанчак, майстер спорту України з боротьби самбо.

* * *

Южноукраїнці дали старт процесу перейменування свого міста: на офіційному сайті триває голосування за варіанти назв. Наразі найбільше голосів набирають дві – Південноукраїнськ та Гард.

На берегах річки Південний Буг

За воєнні злочини...

(Закінчення зі стор. 1)

„Зерно з України“. Дуже дякую! Об'єднавшись, ми зробили так, що зброя знову перейшла на продовольство. Понад 45 країн побачили, як важливо, щоб українське продовольство було доступне на ринку від Алжиру та Іспанії до Індонезії та Китаю.

Навіть зараз, коли Росія зірвала Чорноморську зернову ініціативу, ми працюємо над забезпеченням продовольчої стабільності. І я сподіваюся, що багато хто з вас приєднається до нас у цих зусиллях. Ми запустили тимчасовий морський експортний коридор із наших портів. І ми наполегливо працюємо над збереженням сухопутних маршрутів для експорту зерна. І тривожно бачити, як дехто у Європі, деякі наші друзі в Європі, розігрують солідарність у політичному театрі, роблячи із зерна трилер. Може здатися, що вони грають власну роль, але насправді вони допомагають підготувати сцену для московського актора.

По-друге, це використання енергії як зброї.

Світ неодноразово був свідком того, як Росія використовувала енергію як зброю. Кремль використовував нафту й газ як зброю, щоб послабити лідерів інших країн, коли вони приїздили на Красну площу.

Зараз загроза ще більша. Росія перетворює ядерну енергетику на зброю. Вона не лише поширює свої ненадійні технології будівництва атомних електростанцій, а й перетворює електростанції інших країн на справжні „брудні бомби“.

Подивіться, будь ласка, що Росія зробила з нашою Запорізькою атомною електростанцією. Обстрілювала її, окупувала й тепер шантажує інших витоками радіації.

Чи є сенс скорочувати ядерну зброю, коли Росія перетворює на зброю ядерні електростанції? Страшне питання.

Глобальна архітектура безпеки не пропонує жодної реакції чи захисту від таких підступних погроз радіацією. І поки що не існує жодної відповідальності для радіаційних шантажистів.

Третій приклад – діти.

На жаль, різні терористичні угру-

Виступ Президента Володимира Зеленського під час загальних дебатів Генеральної асамблеї ООН 19 вересня 2023 року. (Фото: Офіс Президента України)

повання викрадають дітей, щоб чинити тиск на їхні сім'ї та суспільство. Але ніколи раніше масові викрадення та депортації не ставали частиною державної політики. До сьогодні.

Ми знаємо імена десятків тисяч дітей і маємо докази щодо ще сотень тисяч, викрадених Росією на окупованих територіях України та згодом депортованих. Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт Путіна за цей злочин.

Ми намагаємося повернути дітей додому, але час іде. Що з ними буде? Цих дітей у Росії вчать ненавидіти Україну, розривають усі зв'язки з їхніми сім'ями... Це, безумовно, геноцид.

Коли ненависть стає зброєю проти одного народу, вона ніколи не зупиняється на досягнутому. Кожне десятиліття Росія починає нову війну. Частини територій Молдови та Грузії залишаються окупованими. Росія перетворила Сирію на руїни. І якби не Росія, хемічна зброя ніколи б не була застосована в Сирії. Росія майже поглинула Білорусь. Вона очевидно загрожує Казахстану й країнам Балтії... І мета нинішньої війни проти України – перетворити нашу землю, наших людей, наші життя, наші ресурси на зброю проти вас, проти міжнародного порядку, заснованого на правилах. Багато місць у залі Генеральної асамблеї можуть спорожніти, якщо Росія досягне успіху у своїй підступності та агресії.

Пані та панове!

Агресор сіє смерть і руїни навіть без ядерної зброї, але наслідки – схожі. Ми бачимо міста й села в Україні, стерті з лиця землі російською артилерією. Повністю зрівняні із землею! Ми бачимо війну безпілотників. Ми знаємо, до яких наслідків може призвести перенесення війни в кіберпростір.

Штучний інтелект може навчитися воювати ефективно, перш ніж навчиться ефективно допомагати людству. Слава Богу, люди ще не навчилися використовувати клімат як зброю. Хоч людство вже й провалює цілі кліматичної політики, і екстремальні погодні умови руйнують нормальне життя на планеті, і якась зловмисна держава також використовуватиме наслідки цього як зброю. І коли люди на вулицях Нью-Йорка та інших міст світу виходили на кліматичні протести – всі ми їх бачили... І коли люди в Марокко, Лівії та інших країнах гинуть внаслідок стихійних лих... І коли острови та країни зникають під водою... І коли торнадо й пустелі поширюються на нові території... І коли все це відбувається, одна неприродна сила у Москві вирішила почати велику війну та вбити десятки тисяч людей. Ми маємо це зупинити!

Ми маємо діяти єдиним фронтом – перемогти агресора й зосередити всі наші можливості та енергію на подоланні цих викликів.

Як відбувається стримування ядерної зброї, так само має стримуватись агресор і всі його інструменти та методи війни. Кожна війна сьогодні може стати останньою, але потрібна наша єдність, щоб гарантувати, що агресія не спалахне знову.

І не діалог між так званими великими державами десь за зачиненими дверима може гарантувати нам усім нову епоху без війн, а відкрита робо-

та всіх народів заради миру.

Торік я представив обриси Української формули миру на Генеральній асамблеї ООН. Пізніше в Індонезії я представив повну Формулу. І за останній рік Формула миру стала основою для оновлення наявної архітектури безпеки. Тепер ми можемо відновити дію Статуту ООН і гарантувати повну силу світового порядку, заснованого на правилах.

Завтра я представлю деталі на спеціальному засіданні Ради безпеки ООН.

Головне, що йдеться не лише про Україну. Понад 140 держав і міжнародних організацій повністю або частково підтримали Українську формулу миру. Українська формула миру стає глобальною. Її пункти пропонують рішення та кроки, які зупинять усі форми перетворення на зброю, що були застосовані Росією проти України та інших країн і можуть бути використані іншими агресорами.

Подивіться: вперше в новітній історії ми маємо реальний шанс припинити агресію на умовах нації, яка зазнала нападу. Це реальний шанс для кожного народу домогтися того, щоб агресія проти вашої держави, якщо вона, не дай боже, станеться, закінчилася не тим, що ваша земля буде розділена й ви будете змушені підкоритися військовому чи політичному тиску, а тим, що ваша територія й суверенітет будуть повністю відновлені.

Ми започаткували формат зустрічей радників із питань національної безпеки та дипломатичних представників. Важливі переговори та консультації щодо імплементації Формули миру відбулися в Хіросімі, Копенгагені та Джиді. І ми готуємо Глобальний саміт миру. Я запрошую всіх вас – усіх, хто не толерує жодної агресії – до спільної підготовки саміту.

Мені відомо про спроби укласти якісь тіньові угоди за лаштунками. Злу не можна довіряти – запитайте Пригожина, чи варто довіряти обіцянкам Путіна. Будь ласка, почуйте мене. Нехай єдність вирішує все відкрито.

Поки Росія штовхає світ до останньої війни, Україна робить усе для того, щоб після російської агресії ніхто у світі не наважився напасти на жодну країну. Перетворення на зброю (weaponization) має стримуватись. За воєнні злочини має бути покарання. Депортовані люди мають повернутися додому. А окупант має повернутися на свою землю. Ми повинні бути об'єднані, щоб досягти цього. І ми це зробимо. Слава Україні!

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OXSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
Tel.: 908-872-2192
email: stankouna2@gmail.com

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

DNIPRO LLC.
Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

ROSELLE, NJ 645 W 1st Ave. Tel.: 908-241-2190 888-336-4776	CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave. Tel.: 973-916-1543	PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: 215-969-4986 215-728-6040
--	--	---

UNION FUNERAL HOME
LYTWIN & GRILLO
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Nicholas J. Grillo, Manager
AIR CONDITIONED ROOMS
Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях
ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**
Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

ПОСТАТІ

Валерія Бандурко очолила районну військову адміністрацію

Олександр Вівчарик

Прапор 1-го механізованого батальйону 72-ї окремої бригади ім. Чорних запорожців – то було перше, що я побачив у кабінеті голови Черкаської районної військової адміністрації (РВА) Валерії Бандурко. Для мене це був мовби якийсь знак зверху. Адже легендарний загін Чорних запорожців УНР, або „чорношличників”, яким командував славетний полтавчанин, отаман, полковник Петро Дяченко, в лютому 1920 року відбив у більшовиків Смілу, де я живу. А 25 липня 1920 року окрема кінна дивізія під командуванням полковника Івана Омеляновича-Павленка вщент розгромила значні сили червоних на Тернопільщині біля села Кривеньке. Кістяком цієї дивізії були „Чорні запорожці”.

В. Бандурко було призначено на початку вторгнення Росії головою Черкаської районної військової адміністрації.

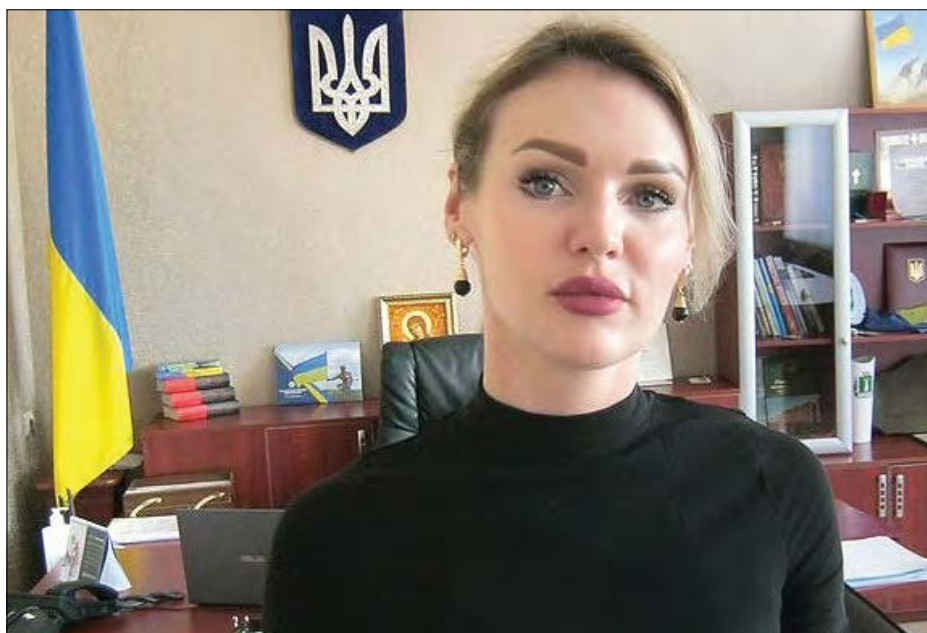
За кілька місяців до вторгнення був сформований обласний штаб оборони, до складу якого вона увійшла. Коли почалася війна, зібрався штаб, особисто вона займалася евакуацією людей. Військове командування попередило, що в районі є два об'єкти, куди можливі прильоти російських ракет. Почали першу евакуацію саме з зони можливого прильоту. Уже до обіду евакуювали

людей з небезпечних місць, надали їм прихисток, і вона прийшла у свій колектив, збрала людей і повідомила, що війна почалася, потрібно працювати далі. Були й істерики, дехто покинув колектив. Працювали 164 особи, трохи більше десяти осіб поступово відсіялися.

В. Бандурко розповідає: „Наш район і промисловий, і аграрний. Вони самі поділили між собою громади, яким допомагали.

Дуже допомагають волонтери. Уже неодноразово доставляв гуманітарну допомогу з інших держав Олег Грушевський. В Португалії такий вантаж для України йому допомагає збирати, зокрема, й мама співака Михайла Хоми, відомого в Україні як Dzidzio. Віталій Юцевич доставляє допомогу у співпраці з італійськими волонтерами.

Адміністрація – це той державний орган, який втілює реформи у життя. От і зараз ми, серед іншого, займаємося реформою госпітальних округів. Наше завдання зробити послуги в лікарнях доступними і якісними. Жодну лікарню в районі ми не закриємо. На жаль, не доведена до кінця адміністративно-територіальна реформа. Не було створено органу, який мав би право юридичного, правового нагляду над громадами. Бо там можуть прийняти і не правочинні рішення... Зараз ці функції покладені на нас та в мирний час хтось має

Валерія Бандурко. (Фото: Олександр Вівчарик)

контролювати в юридичній площині рішення громад. Адміністративно-територіальна реформа – це вимога європейських спільнот.

Нам також украй необхідні відділи по роботі з ветеранами, з тими, хто став на війні інвалідом. Це дуже важливо, бо їм потрібна повноцінна увага. У нас у районі 26 громад і не в кожній, на жаль, ветеран може доступитися до владних кабінетів. Тому нам потрібна координація в цій важливій справі.

Я намагаюся вести максимально

здоровий спосіб життя. Намагаюся знаходити час для спорту. Люблю планувати роботу на довгострокову перспективу. У мене багато друзів і помічників – це теж дуже допомагає і надихає.

Провести в останню путь полеглого воїна – це святий обов'язок. Спочатку лише я одна брала участь у похованнях. Оскільки наш район великий, а полеглих ставало дедалі більше, я зрозуміла, що фізично не

(Закінчення на стор. 19)

Дорога до Незалежності родини Різникових

Галина Григорів

32 роки минуло від ухвалення Акту проголошення Незалежності України. В ці дні я пригадую, як моя вчителька української мови та літератури Смілянської ЗОШ І-ІІІ ст. №5 Валентина Осінська (Різникова) говорила, що незалежність – лише початок і на лекціях розповідала про шлях до неї. Завітавши до неї в гості, розпитала про її родину.

Початок шляху – село Різниківка, Донецчина. Родину Різникових розкуркулують й висилають на Урал. 20-річний син Сергій разом із другом дивом долає шлях назад, на Донецчину. Власне, повертатись немає куди – в їхній хаті живуть чужі люди, тож доводиться переховуватись у родичів, але вдається зробити документи, життя продовжується.

У Єнакієвому С. Різників зустрічає

майбутню дружину Катерину. Чорнява красуня приїжджає на Донецчину, щоби обміняти якісь речі на їжу – страшний голод мордує її рідну Кіровоградщину. В родині, крім неї, ще шестеро братів, й до цих пір рятує їх тільки корова – справжнє на той час багатство.

Сергій та Катерина одружуються у 1936 році, за рік з'являється на світ їхній первісток – Олекса. Він має чотири з половиною рочки, коли починається війна.

Зараз у О. Різникова вдома, поряд із фотографією молодих батьків, стоїть маленька, потемніла від часу ікона Божої Матері з маленьким Христом на колінах. Її кризь усі роки війни проніс із собою Олексів тато, разом із бажанням повернутись додому, до дружини та сина.

Цьому бажанню судилось здійснитись лише у 1946 році. Олекса тоді

вже закінчив другу класу української школи в Єнакієвому. Саме там вперше написав вірша. Коли ж у 1947-му народилась його сестричка Валя, й родина переїхала до міста Первомайськ у Миколаївську область. Олексу віддали уже до російської школи, хоча в родині говорили виключно українською, та й релігійних традицій дотримувались.

Юнак продовжив писати вірші, українською та російською, відвідував місцеву літературну студію, де познайомився з Миколою Вінграновським, Віталієм Колодієм, Андрієм Ярмольським, які згодом стали членами Спілки письменників. Мав успіхи також у математиці, тому вирішив вступати на математичний факультет Одеського університету, але не склалося, тож закінчив світлотехнічний факультет Одеського державного художньо-технічного училища.

Часи хрущовської відлиги спонукали до дій. Разом із приятелем Володимиром Барсуківським юнак склав листівку „Обращение к народу” зі сміливим закликком звільнитись від диктатури партії. Вони й поширили її: Олекса по Кіровограду, Володя – по Одесі.

Саме за цю листівку у 1959 році їх із Володимиром заарештували та засудили до півторарічного ув'язнення в таборі.

Мордовія. 1960-1961 рік. Олекса потрапив у землі, куди було заслано його дідуся і тата. У 1961 році повернувся у Первомайськ, до батьків та сестри Валентини. А в радянській

Україні тим часом починає розростатись рух опору – шістдесятництво. В Одесі Олекса 1962 року таки вступив на філологічний факультет, за три роки до нього доєдналася сестра Валентина.

Тогочасний осередок українськості в Одесі бував – розмовляли виключно українською мовою, збирали українські книжки, колядували, організували український народний хор, покладали квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку. Все це, власне, і буде визнано гріхами під час наступного арешту Олекси – восени 1971 року.

Цього разу на Олексу чекало п'ять з половиною років концтаборів. Саме в цей час на маршруті з'явилася Сміла, куди переїхала з чоловіком його сестра Валентина Осінська. Вона тоді працювала вчителькою і знаходилась під пильним наглядом КГБ.

Попри це, разом із батьком їздила до брата в табір.

Коли Олекса повернувся з табору, працював електриком. У 1990 році вийшла перша збірка віршів „Озон”, того ж року поета було прийнято до Спілки письменників України, згодом – двічі реабілітовано.

Здається, подорож добігає кінця – але ні, то знову початок, або радше продовження дороги до Незалежності, на якій тепер уже багато тих, хто зростав із нею з дитинства, як із нормою й не має наміру її втрачати, як у Ліни Костенко:

Уже і так насяно. Вродило.
Вже не бере ні плуг, ані коса.
А ми ще є. І то найбільше диво,
Що цей народ іще раз воскреса.

Олекса Різників з родиною і друзями.

ПАМ'ЯТЬ

Померла відома журналістка

ВІЛЬНЮС. – 16 вересня відійшла у вічність на 61-му році життя донедавна керівниця Київського бюро Радіо Свобода, багатолітня головна редакторка Інна Кузнецова. Останнім часом вона важко хворіла.

Народилася у Києві 30 березня 1963 року. Закінчила факультет журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Працювала кореспондентом, політичним оглядачем Національного радіо, головним редактором „Радіо Ера FM“. На Радіо Свобода працювала з 2009 року.

Виконувач обов'язків президента Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода Джефрі Гедмін заявив, що глибоко засмучений смертю Інни Кузнецової: „Її запам'ятають за лідерство, яке проявлялося багато в чому: у її відзначених нагородами репортажах, відданості відповідальним, незалежним медіа на її любий батьківщині, а також щирій турботі та постійному наставництві колег і

Інна Кузнецова

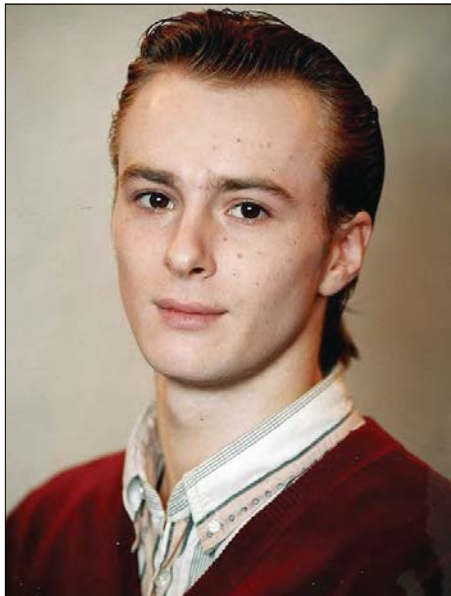
молодших співробітників. Ми всі на Радіо Свобода будемо сумувати за Інною. Вона незамінна“.

Редакція Радіо Свобода

Від зірки балету до героїчного захисника України

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 17 вересня минулого року в Національній опері України прощалися з Олександром Шаповалом – провідним артистом балету, котрий віддав життя за свободу рідної України. 12 вересня виповнилося рівно рік від трагічної загибелі відомого артиста, який пішов добровольцем на фронт у віці 47 років, не маючи жодного бойового досвіду. На сцені Національної опери України впродовж 28 сезонів він був одним з провідних артистів колективу, успішно втілював понад 30 різних персонажів з класичного, національно-

Олександр Шаповал

го і сучасного репертуару.

У театр він прийшов у 1993 році, коли молодому артисту виповнилося 18 років. До першої річниці з дня загибелі артиста 15 вересня Національна опера України присвятила пам'яті О. Шаповала балет „Грек Зорба“, де він свого часу з великим успіхом виконував одну з головних ролей – американця Джона.

У перші ж дні війни Олександр став на захист Батьківщини, спершу служив в територіальній обороні, захищаючи Київ, а після деокупації Київщини пішов на фронт, як рядовий солдат, опанувавши професію гранатометника.

Життя Олександра трагічно обірвалося під Майорськом на Донеччині рік тому.

Нещодавно родина героїчного артиста одержала орден Князя Ярослава Мудрого, яким нагородили О. Шаповала.

Олександр Шаповал служив гранатометником. (Фото з родинного архіву)

Відійшов у вічність відомий історик

У глибокому смутку повідомляємо, що на 78-му році життя, 4 серпня 2023 року, після важкої хвороби відійшов у вічність відомий педагог, історик, краєзнавець, проректор із заочного навчання (1987-1993) Луцького педагогічного інституту (нині – Волинський національний університет ім. Лесі Українки), професор катедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Волинського національного університету ім. Лесі Українки (1993-2023), член-кореспондент Української академії історичних наук, почесний краєзнавець України Геннадій Бондаренко.

Г. Бондаренко народився 19 січня 1946 року у стародавньому подільському містечку Сатанів у родині військовослужбовця. Невдовзі батька перевели у Ізяслав Хмельницької області, куди переїхала вся родина. Г. Бондаренко здобув освіту на історичному факультеті Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, працював учителем історії та суспільствознавства в Полонному, закінчив аспірантуру і отримав направлення до Луцька, де працював на історичному факультеті.

Науковими інтересами Г. Бондаренка були історія України і Волині, історико-краєзнавчі дослідження Волинського краю. Вчений опублікував майже 500 праць, у тому числі численні монографії, брав активну участь у багатьох авторських колективах і редколегіях із підготовки краєзнавчих видань.

Вчений був організатором і активним учасником понад 150 міжнародних, всеукраїнських і регі-

Геннадій Бондаренко

ональних наукових історико-краєзнавчих форумів, став засновником школи Волинезнавства.

За значний особистий внесок у розвиток краєзнавчого руху на Волині та збереження національної історико-культурної спадщини отримав почесні звання Заслужений працівник народної освіти України, Почесний краєзнавець України та інші.

Світла пам'ять про легендарного волинського краєзнавця назавжди залишиться у наших серцях.

Вічна пам'ять!

Друзі і колеги Олександр Завальнюк, Анатолій Філінюк (Кам'янець-Подільський), Анатолій Трембіцький, Лілія Трембіцька, Валерій Дячок, Сергій Єскупін (Хмельницький)

Пам'ятник Герою України Олександр Мацієвському

Георгій Лук'янчук

ТБІЛІСІ. – У столиці Грузії відкрили пам'ятник Герою України Олександр Мацієвському, якого російські окупанти розстріляли за привітання „Слава Україні!“. На постаменті видно відгук на привітання – „Героям слава!“.

У березні цього року у мережі з'явилося відео розстрілу російськими загарбниками українського бійця О. Мацієвського після того, як він сказав „Слава Україні!“. Його було посмертно удостоєно звання „Герой України“. В місті Ніжині на його честь вирішили перейменувати одну з вулиць. До Національного музею історії України передали пам'ятну монету, створену на підтримку Грузинського національного легіону.

Цей військовий підрозділ ще 2014 року заснували грузини-добровольці з ініціативи Мамуки Мамулашвілі на знак вдячності за підтримку Україною Грузії під час російської агресії 2008 року. Грузинський націо-

Пам'ятник Герою України Олександр Мацієвському

нальний легіон підпорядковується Головному управлінню розвідки Міністерства оборони України.

Щоб розмістити рекламу у „Свободі“, телефонуйте на 973-292-9800, дод. 3040

Ілон Маск...

(Закінчення зі стор. 4)

перейшла під контроль Пентагону. За словами біографа, І.Маск більше не контролює геозони та умови використання "Starlink". Сам Маск заявив, що не обмежував українській армії доступ до "Starlink" у районі Криму, оскільки він від самого початку не був активований у цьому регіоні, мережа "Starlink" там не працювала. Інформація про начебто розпорядження І. Маска відключити супутниковий зв'язок "Starlink" торік у районі тимчасово окупованого Криму, аби завадити українській атаці на військово-морський флот РФ, потребує ретельної перевірки, сказав

представник Головного управління розвідки Вадим Скібіцький в етері телемарафону „Єдині новини“: „Інформацію стосовно того, що Маск начебто відключив "Starlink", потрібно перевіряти і перевіряти, до того ж кілька разів. Можливо, призначити певну групу, яка вивчатиме це питання. Тому що потужна інформаційна кампанія і потужний інформаційний ресурс, який використовує Росія, досить сильно впливає на подачу інформації, коментарі і оцінки“. В.Скібіцький зауважив, що "Starlink" – це дуже потужна система зв'язку, і з нею було багато різних непорозумінь через, можливо, недостатнє вміння використовувати її належним чином. Крім того, в українських військових виникало чимало про-

блем із технічною експлуатацією цієї складної системи. **Вікіпедія** Ілон Маск народився 28 червня 1971 року – американський підприємець, інженер і мільярдер. Засновник, генеральний директор та головний інженер компанії "SpaceX"; генеральний директор та архітектор продукту компанії "Tesla"; засновник "The Boring Company"; співзасновник "Neuralink" та "OpenAI"; власник соціальної мережі "X" (колишня "Twitter"). 1 листопада 2021 року став першою людиною в історії, чий стан досяг позначки 300 млрд дол. У 2002 році І.Маск заснував "SpaceX", компанію з виробництва аерокосмічної техніки та надання послуг космічного транспорту, генеральним директором та головним інженером якої він є. У 2004 році приєднався до виробника електромобілів "Tesla" і в 2008 році став її генеральним директором. У 2006 році він допоміг створити "SolarCity", компанію з надання послуг у галузі сонячної енергії, яка згодом була придбана "Tesla" та стала "Tesla Energy". У 2015 році став співзасновником "OpenAI", некомерційної дослідницької компанії, яка займається просуванням штучного інтелекту. У 2016 році став співзасновни-

ком "Neuralink", що займається розробкою інтерфейсів мозок-комп'ютер, та заснував "The Boring Company", компанію з будівництва тунелів. 2022 року став власником "Twitter" за 44 млрд дол. За видатні заслуги перед наукою 9 травня 2018 удостоєний членства Лондонського королівського товариства. Після вторгнення Росії в Україну в 2022 році І.Маск публічно підтримував Україну та росіян, які виступають проти війни, надав Україні доступ до системи супутникового інтернету "Starlink" та відправив до країни дві партії терміналів "Starlink", акумулятори, адаптери живлення для автомобільних запальничок, сонячні батареї та генератори. У жовтні 2022 року висловився за підтримку миру Росії з Україною і назвав чотири параметри можливого перемир'я: провести нові референдуми на окупованих Росією частинах Запорізької, Херсонської, Донецької та Луганської областей під наглядом ООН; визнання анексії Криму Росією; надати нейтральний статус Україні; гарантувати водопостачання Криму.

Запровадили санкції...

(Закінчення зі стор. 2)

вантажів, а також перевезення і використання яхт. Крім цього, у громадян Росії можуть вилучити косметику, валізи, техніку, вироби зі шкіри та хутра, напівдорогоцінне і дорогоцінне каміння та фотокамери. 12 вересня Латвія, Литва, Естонія та Німеччина підтримали рішення Єврокомісії, і запровадили санкції на в'їзд авт з російськими номерами. Литовські прикордонники зазначили, що як виняток, вони пускатимуть у країну автівки на російських номерах, які їдуть транзитом до Калінінграда. Цю позицію підтвердила і Литва. У Міністерстві закордонних справ Латвії зазначили, що авта у росіян

вилучати на кордоні просто так не будуть, можлива й конфіскація автомобіля. За заборону на в'їзд авт з Росії висловився і Міністер внутрішніх справ Естонії Лаурі Ляенеметс. Однак він вказав, що це варто обговорити з усіма прикордонними з Росією країнами. Про можливість вилучення у власників авт на російських номерах заявили і у Митній службі Німеччини. Випадки конфіскації машин з Росії у ФРН були й раніше. Однак і у Німеччині для росіян будуть винятки. До країни пропускати будуть авта на російських номерах, які необхідні для діяльності дипломатів, а також транспорт, що належить громадянам країн ЄС і членам їхніх сімей. Рішення щодо пропуску машин із Росії усе ще не ухвалили у Фінляндії. **УНН**

Виставка українки...

(Закінчення зі стор. 9)

хлопчики" спробують допомогти читачеві віднайти в собі внутрішню дитину радості, тендітності, грайливості, нового сприйняття світу – всього того, чого так бракує людям в наш час", – розповіла З. Скоропадченко.

Це вже третя виставка „Blue boy&red boy“. Перші дві виставки відбулися у Парижі та у Монако. Виставка орієнтована на нью-йоркських колекціонерів мистецтва і проводиться в районі Мангетена Верхній Іст-Сайд, поруч із Центральним парком і Парк-авеню. Вхід – вільний. Наступна виставка цієї серії відбудеться у листопаді в Токіо. **Українформ**

ПРИЙМАЄМО НА РОБОТУ НЕГАЙНО.
Будівельні роботи в Монтані, Підставове володіння англійською. Хороша зарплата та житло. **Тел. 406-993-9339**

ПРАЦЯ
Пошукуємо спеціалістів до покриття дахів шифром, черепицею та міддю. Робота цілий рік. Потрібен дозвіл на роботу. **Tel. 914-309-7236**

Reliable lady, 60y, from Ukraine will take excellent care of your loved ones. Great cook! References. Speaks Ukrainian. Live-in, tri-state area. **631-384-5947**

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправі)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярські друки
- весільні запрошення (в укр. і англ. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 40-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

Шановні Батьки!

Повідомляємо, що усі відділи **Українського Музичного Інституту Америки** розпочали реєстрацію учнів на новий 2023/2024 навчальний рік. Запрошуємо до співпраці батьків, учнів та кваліфікованих вчителів з різних музичних інструментів та дисциплін.

УМІ має широкий вибір навчання гри на музичних інструментах, а саме: фортепіано, скрипка, бандура, акордеон, гітара, тромбон, сопілка, спів та теоретичні дисципліни, залежно від відділу. Заняття за спеціальністю проходять індивідуально з кожним учнем. Наші вчителі мають високу музично-педагогічну кваліфікацію та великий досвід навчання дітей в Україні та США. З вашою дитиною буде спілкуватись професіонал, який спланує індивідуальний курс і підбере репертуар з огляду особливостей та можливостей вашої дитини. Учні УМІ вивчають перлини української, світової класичної та сучасної музики. В рамках програми, ваша дитина здобуде свідоцтва та дипломи залежно від рівня осягнення та зможе приймати участь у чисельних публічних виступах та конкурсах.

За подальшими інформаціями просимо звертатись до голів відділів:

- Бруклін - Анастасія Антонів, т. 347-564-4357
- Виппані - Стемфорд - Лілія Кушнір, т. 917-741 -4273
- Детройт - Ірина Свитка, т. 248-631-7589
- Моріставн - Лариса Крупа-Слободяник, т. 201-705-7790
- Ньюарк - Ірвінгтон - Пассейк - Олеся Гривнак, т. 973-641-7144
- Нью-Йорк - Еля Романишин, т. 718-207-6985
- Філадельфія - Олександра Пенкальська, т. 267-838-8042

Управа УМІ

Заява до Громади

Подаємо інформацію про різницю і походження двох подібних за назвою музичних шкіл, до яких можна записувати дітей на навчання.

Український Музичний Інститут Америки (УМІА, далі УМІ) заснований у 1952 році професорами Львівської Консерваторії та видатними українськими музикантами й педагогами. Професори Роман Савицький, Микола Фоменко, Меланія Байлова, Іван Недільський, Дарія Каранович, Ігор Соневицький, Григорій Китасти, Олімпія Добровольська, Володимир Грудин, Володимир Цісик, Таїса Богданська, Василь Безкоровайний, Зіновій Лиско та багато інших викладачів доклали чималих зусиль, щоб закласти основи педагогіки, виховання та розвитку молоді у найкращих традиціях української музики. Впродовж десятиліть УМІ провадить музичний, культурний та патріотичний розвиток українських та американських дітей у різних містах Америки. Нещодавно УМІ відсвяткував ювілей 70 ліття. Це видатне досягнення показує нашу відданість професійним вчителям, учням і батьків, стійку позицію і заслужене добре ім'я у нашій громаді та українських організаціях.

Український Інститут Музики і Мистецтва (УІММ) заснований колишнім Директором Нью Йоркського Відділу УМІ Жанною Дейкань у 2017-му році, з подібними напрямками, як УМІ, без розголошення у засобах інформації про появу нової окремої організації. Припускаємо, що назва не випадково подібна, бо навіть у англійській мові назва Ukrainian Institute of Music and Art (UIMA) занадто подібна до Ukrainian Music Institute of America (UMIA).

Для Управи УМІ є важливе чітке розмежування та в'яснення, що УМІ й УІММ - дві різні організації. Просимо батьків звернути увагу на те, до якої організації вони записують своїх дітей на шкільний рік. Наголошуємо, що Український Музичний Інститут має багатолітню історію та заслужене ім'я в українській діаспорі.

Управа Українського Музичного Інституту Америки

МИСТЕЦТВО

Фотовиставка загиблого воїна

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 29 серпня до Дня вшанування пам'яті Героїв України в художньому музеї презентовано благодійну війсьну фотовиставку „Небесний фотограф“, солдата ЗСУ, фотографа та активіста міста Ковеля Максима Бурди, який загинув 26 січня 2023 року біля Бахмута.

М. Бурда працював весільним фотографом, був співзасновником молодіжного центру „Ватра – правильний простір“, учасником Моло-

діжної ради Ковеля, членом партії „Національний корпус“, добровольцем ТрО Волинської області.

24 лютого добровільно приєднався до ЗСУ, хоча був комісований через хворобу хребта.

У складі 3-ої Окремої штурмової бригади вправно керував безпілотниками, філігранно наводив артилерію на ворога, завдяки чому було ліквідовано велику кількість росіян.

Символічним є його позивний „Фотограф“, який він обрав для себе під час вступу до ЗСУ.

Кохана Максима Марія і його мама Ірина на відкритті виставки в Черкаському художньому музеї.

Фотографії Максима Бурди з виставки. (Фото: Олександр Костирко)

Марія виступає перед глядачами, які прийшли на виставку.

У листопаді 2022 року створив телеграм-канал „Military photographer“, присвячений війсьній фотографії. Після закінчення війни найбільше хотів організувати фотовиставку за всі 11 місяців свого перебування на військовій службі.

Кохана Марія та мама Ірина представили посмертну війсьну фотовиставку Максима вже у шести містах. Сьомим містом стали Черкаси.

На фотовиставці було представлено майже 200 робіт. Кожен з відвідувачів міг придбати фотороботи, листівки, наліпки, магніти.

Частина коштів з продажу буде перерахована до благодійного фонду „Янголи Азову“.

75-ий Відділ СУА,

Мейпелвуд, Нью-Джерзі

Запрошує Вас на Бенкет і Забаву

З нагоди Ювілейного Святкування

50

річчя
відділу

В суботу, 21-го жовтня 2023 р., о год 6-ій вечора
в Українському Американському
Культурному Центрі, Нью-Джерзі
60 North Jefferson Rd, Whippany, NJ 07981

вступ: \$120 від особи (до 30 років \$80 від особи)
замовлення квитків: bit.ly/SUA75Golden
e-mail: UNWLA.Branch.75@gmail.com
тел.: 201-317-8518

відповісти чим скоріше до 14-го жовтня 2023 р.

Прихід призначений на ініціативи СУА

UKRAINIAN CATHOLIC ARCHEPARCHY OF PHILADELPHIA

Reporting and Benefit Events 2023

TWO-PART EVENT SERIES

POSTPONED!

Валерія Бандурко...

(Закінчення зі стор. 15)

можу все охопити. Довелося підключити інших членів колективу. Тепер на сумний обряд іде той, хто може.

А ще ми допомагаємо відновлювати звільнені території, тож робочий тиждень наполовину складається з перебування там. Мій заступник Богдан Солошенко більшість часу змушений проводити в Херсоні. Ми не кидаємо своїх, бо Україна єдина.

У школі В. Бандурко була дуже активною, брала участь у всіх заходах, зокрема грала в соціально-психологічному театрі. Батьки навіть хвилювалися, що така активність негативно вплине на навчання. Бачила себе юристом, адвокатом, може навіть перекладачем, адже займалася наполегливо й англійською мовою. Дуже любила історію. 2006 року закінчила на відмінно школу в Смілі, поступила в Університет внутрішніх справ у Києві без іспитів. Отримала там кваліфікацію юриста.

В. Бандурко: „Зараз читаю і перечиту Шевченка. Його вірші – пророчі. Залучаю до читання його творів і своїх дітей. У мене два хлопчика. Я ними, як колись і мною батьки, надто не опікуюся, свої уподобання не нав'язую. Намагаюся бути демократичною мамою. Єдине, чого вимагаю, поглибленого вивчення англійської і української мов. Особисто для мене зараз в пріоритеті українська мова і література.

Так склалося, що мене більше виховували бабуся з дідусем. Мама через певні обставини поїхала працювати за кордон. Зараз вона в

Україні, у нас гарні стосунки, ми спілкуємося. Мій дідусь Анатолій Чмиренко. Бабусю звати Лариса. Вони мають теплицю, у ній вирощують на продаж розсаду, городину, яку реалізують у власному магазинчику. Я заробила перші гроші, коли в 16 років стала студенткою. Тоді ми з подругою працювали офіціантками. Я мала поїхати до мами, щоб там навчатися. Але закохалася і залишилася в Україні“.

Коли ми прощалися, я мимоволі подумав, що мені б хотілося поговорити з Валерією Бандурко про щось дуже приємне, про наше щасливе майбутнє, про життя, а довелося більше розмовляти про те, як їй вдається налагоджувати роботу в Черкаському районі під час війни. Війна змінила нас. Росія, сама того не бажаючи, зробила зі звичайних українців кричущих патріотів. За свободу України, за незалежність зараз гинуть найкращі, але на їх місце стають інші, які ніколи не вибачать Московії цих втрат. З таких і Валерія Бандурко, котра рішуче порвала з усім московським, наполегливо навчає любові до рідної землі своїх дітей.

Уже після розмови я дізнався, що з допомогою Валерії Бандурко 1-му батальйону 72-ї механізованої бригади ім. Чорних запорожців було придбано автомобіль для вивезення поранених бійців із поля бою. Знайшов цю рідкісну вже модель Едуард Козин. Автівку завантажили потрібними на фронті речами, медикаментами і ласощами. Був ще бензиновий генератор від волонтера Віталія Юцевича і важливі для надання домедичної допомоги пораненим турнікети від Олега Грушевського.

Ділимося сумною вісткою, що
3-го вересня 2023 року
відійшла у вічність

**св.п. Ольга Тритяк
з дому Вислоцька**

В глибокім смутку:

сестра Галя Радзіховська з мужем Іваном
та дітьми Романом, Христіною, Мартою і Адріаном
з їхніми родинами

син Юрій Тритяк з дружиною Альбою
внучка Арета Тритяк
внук Ярема Тритяк з дружиною Христіною
правнуки Брус і Магнус

колишня невістка Оксана Тритяк

дочка Марта Федорів з мужем Ігорем
внучка Мотря Яремко з мужем Юрієм
правнуки Кароліна і Захарій
внук Маркіян Федорів з дружиною Марсі
внук Олесь Федорів

дальша родина в США й Україні

Парастас відбудеться 10 жовтня в годині 6:00 вечора
в церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж.

Пожертви в пам'ять Покійної можна складати
на допомогу Україні через Союз Українок Америки
UNWLA, Aid for Ukraine, 203 Second Ave., New York, NY 10003

Ділимося сумною вісткою, що у середу,
6 вересня 2023 року відійшла у вічність

**св. п. Лариса Кий
з Лозинських
1950-2023**

Похоронні відправи відбулися у неділю, 10 вересня, в Carr Funeral Home, Wallingford, PA, та понеділок, 11 вересня, з церкви св. Миколая, Wilmington, DE, на цвинтарі св. Андрія, South Bound Brook, NJ.

Особливу подяку складаємо о. Володимир Кланічці, пароху церкви св. Миколая у Вільмінгтоні, Делавер, не тільки за похоронні відправи, але за постійну духовну опіку протягом двох років. Отець-парох часто відвідував хвору, сповідав, причащав та потішав. Також дякуємо о. Петрові Васлу за співслужбу на похороні. Дякуємо хоріві церкви св. Миколая під диригентурою Василя Биянського та Андрію Добрянському (на цвинтарі) за спів під час відправ.

Дякуємо за письмові вислови співчуття від Митрополита Бориса Гудзяка, Єпископа-емерита Василя Лостена та Єпископа Павла Хомницького.

Дякуємо організаціям: ЗУАДК – Нестору Зарічному і Мотрії Вотерс, УККА – Михайлу Савкову і Марії Дупляк, ОЖ ОЧСУ – Марії Крутяк та Роксолані Лозинській, СУМ – Олександрі Гаргай і Наді Длябозі, Українським Державницьким Організаціям – Роману Мигалю та близькій подрузі Галині Хомяк за вислови співчуття та спомини. Дякуємо Генеральному консулу України у Нью-Йорку Олексію Голубову за письмовий вислів співчуття.

У сороковий день, 14 жовтня, о 9-й год., ранку, буде відправлена Служба Божа та Панахида у церкві св. Юра при 7-й вулиці у Нью-Йорку.

Замість квітів пожертви можна складати на

- ЗУАДК - UUARC (www.uuarc.org),
- Воєнний фонд ФУВУ - Ukrainian Free University Foundation (www.ufuf.org),
- Ukrainian American Youth Association UAYA (Venmo@CYMPhilly)

Вічна їй пам'ять!

Родина

KULINSKI MEMORIALS

809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835

Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027

KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Шановні читачі! Жалібні повідомлення з приводу відходу своїх близьких і друзів просимо висилати на електронну адресу відділу оголошень „Свободи”: advertising@ukrweekly.com

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

**Скористайтесь з Наших Високих
Відсотків!**

**1-річний
сертифікат
5.00%
APY***

*Обслуговуємо членів кредитівки та українську
громаду з 1951 року!!*

*Пропонуємо кредити, депозити та картки Visa
за найкращими відсотковими ставками!*

Toll Free (888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org

**APY – річні відсотки нараховуються за умови, що дивіденди залишаються на депозиті до закінчення терміну дії сертифікату. Штраф нараховується за дострокове зняття коштів з депозиту. Мінімальна сума для відкриття сертифікату становить \$500.00. Дані відсотки дійсні з 18 травня 2023 р. та можуть змінитися в будь-який час.*

MAIN OFFICE:

108 Second Ave
New York, NY 10003
Tel: (212) 473-7310
Fax: (212) 473-3251

ASTORIA:

32-01 31st Ave
Astoria, NY 11106
Tel: (718) 626-0506
Fax: (718) 626-0458

LINDENHURST:

225 N 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: (631) 867-5990
Fax: (631) 867-5989

UNIONDALE:

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: (516) 565-2393
Fax: (516) 565-2097

KERHONKSON:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: (845) 626-2938
Fax: (845) 626-8636

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed by the full faith and credit of the United States Government. NCUA National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency